

брой 2, година 2005, цена 20 Кщ

Българин

Списание за българите в Чехия

МИЛЕН ВЕЛЧЕВ

Ексклузивно интервю
с министъра на
финансите

ВЕСЕЛИНА КАЦАРОВА

Световната оперна
звезда

БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ

ДЖОН АТАНАСОВ

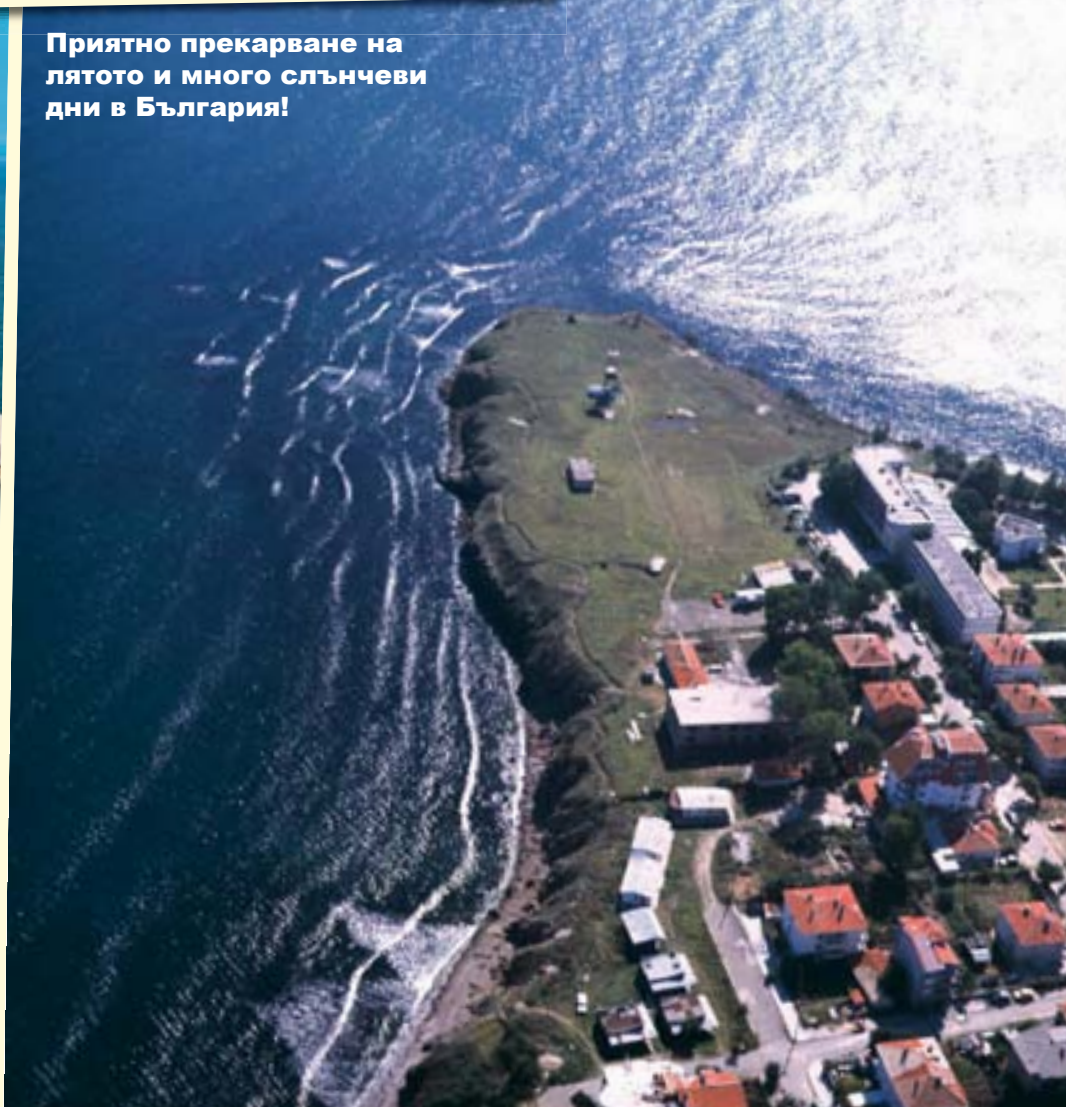
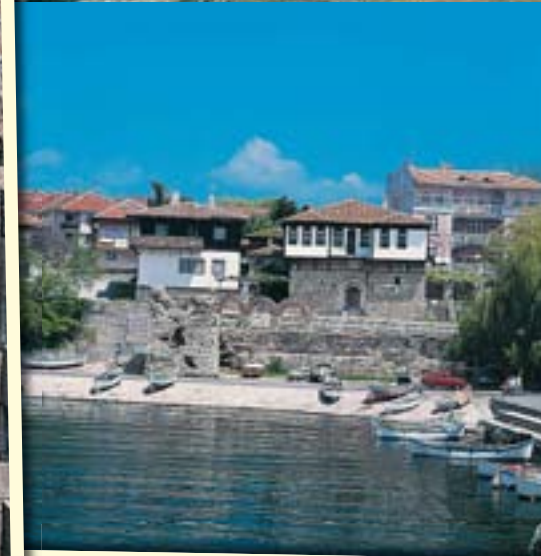
Бащата на компютъра

ВЕСЕЛИН ВАЧКОВ

Вижданията на един
медиален експерт

ИЗБОРИТЕ В БЪЛГАРИЯ

Приятно прекарване на лятото и много слънчеви дни в България!

Уважаеми читатели,

Пролетните месеци бяха изключително богати на събития за нашата страна. Най-значимото от тях беше подписването на Договора за присъединяване на България към Европейския съюз на 25 април 2005 г. Затова избрахме "България и Европейският съюз" за актуална тема на броя. Специално за вас разговаряхме в Прага с известни личности като министъра на финансите Милен Велчев и световноизвестната певица Веселина Кацарова. С техните мисли и послания ще се запознаете на следващите страници. Обърнахме се с въпроси и към наши известни сънародници, които живеят в Чехия. Представяме ви някои от българските културни акции и не забравяме да си припомним и нашите родни традиции.

Но лятото е пред нас и както се пее в известната песен "...замириса на море". Желая ви да имате щастието да го видите не само на снимките от предната страница, но и да се заредите със слънчева енергия - най-добре в България!

България

АБОНАМЕНТ

АКО ИСКАТЕ ДА НАУЧИТЕ НЕЩО ПОВЕЧЕ ЗА БЪЛГАРИТЕ В ЧЕХИЯ И ПО СВЕТА, АКО ВИ ИНТЕРЕСУВА ЖИВОТЪТ НА ИНТЕРЕСНИ ЛИЧНОСТИ, СВЪРЗАНИ С БЪЛГАРИЯ, АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА СПИСАНИЕ "БЪЛГАРИ". ГОДИШНИЯТ АБОНАМЕНТ ЗА 6 БРОЯ С ПОЩЕНСКИТЕ РАЗХОДИ Е 150 КРОНИ.

КОНТАКТ:

o.s. VAZRAŽDANE
MOJMIROVA 3
140 00 PRAHA 4
GSM 777 196 322
FAX 261 226 694
balgari@atlas.cz

Съобщение

На 25 юни 2005 г. в Република България ще се проведат избори за 40-то Народно събрание. С любезното съдействие на властите българските граждани на територията на Чешката република са поканени да упражнят правото си на глас в Бърно, Острава и в Посолството на Република България в Прага 1, ул. "Краковска" № 6.

Желаящите да гласуват в страни, съседни на страната на пребиваване, могат да се регистрират в съответните избирателни секции.

Право на глас за избор на народни представители имат български граждани, навършили 18 години към датата на изборния ден включително.

Препоръчително е гласоподавателите да заявят за участието си в предстоящите избори в българските представителства не по-късно от 14 дни преди датата на провеждане на вота. Това те могат да направят чрез лично явяване, с писмо, със съобщение по електронна

поща, по факс или чрез телефонно обаждане. За включването им в предизборните списъци е необходимо да се представят следните лични данни: име, презиме, фамилия /по паспорт/, ЕГН, постоянен адрес в България, адрес на пребиваване зад граница.

Българските граждани, които не са се регистрирали, своевременно могат да направят това и в самия ден на изборите в местата, определени за гласуване.

Гласуването ще се проведе на 25 юни 2005 г. от 06.00 до 19.00 часа. При явяването си гласоподавателите трябва да представят валиден български задграничен паспорт. В случаите на изтекъл срок на валидност на паспорта ще може да се гласува с паспорт и удостоверение, издадено от посолството, че избирателят е подал документи за продължаване срока на валидност или за издаване на нов паспорт.

За допълнителна информация: Посолство на Република България, ул. "Краковска" № 6, 110 00 Прага 1, тел.: 222 210 230 (10.00-16.00 ч.), факс: 222 211 728, e-mail: bulvelv@mbbox.vol.cz.

Съдържание

- 4-5. Политика:
 - Изборите в България
 - Ексклузивно интервю с министъра на финансите Милен Велчев
 - 6-7. Накратко
 - 8-10. Българите в Чехия
 - 11. Читателят пита
 - 12-14. Профили: Джон Атанасов. Забравеният създател на компютъра
 - 15-17. Тема на броя: България и Европейският съюз
 - 18-21. Личности
 - Звездата Веселина Кацарова
 - Лудек Шопов – За България мисля непрекъснато
 - 22-23. Интервю с главния редактор на в. Lidové noviny Веселин Вачков
 - 24. Култура
 - 25. Интересно: Светът на рекордите
 - 26. Малцинствата в Чехия: Сръбското малцинство
 - 27. Млади чешки българисти: Ивана Скалова – българистика като лотария
 - 28. Памет: 110 години от смъртта на Стефан Стамболов
 - 29. Традиция: Спасовден, Еньовден, Петровден
 - 30. Детство
- На заглавната страница – оперната певица Веселина Кацарова

Информация относно реда за гласуване на български граждани в чужбина

Съгласно Указ № 77 от 14 април 2005 г. на Президента на Република България на 25 юни 2005 г. ще се проведат избори за народни представители за 40-то Народно събрание.

Право да избират народни представители имат българските граждани, навършили 18 години към изборния ден включително, с изключение на поставените под запрещение и изтърпяващите наказанието лишаване от свобода.

Необходими предварителни постъпки за упражняване правото на избор:

За да упражнят правото си на глас, българските граждани, живеещи или намиращи се в деня на изборите в чужбина, следва да се впишат в избирателни списъци.

Избирателните списъци за гласуване в чужбина се съставят от ръководителите на дипломатическите представителства въз основа на заявено лично желание за участие в изборите.

Срокът за подаване на заявление за участие е до 14 дни преди изборния ден.

Избирател, който не е включен в избирателния списък, в изборния ден се вписва в отделен списък от секционната избирателна комисия.

Заявлението за участие трябва да съдържа: трите имена по паспорт/военна карта, ЕГН, адрес на пребиваване в съответната държава, постоянен адрес в Република България.

Заявлението може да бъде подадено лично или чрез писмо, телеграма или по друг начин (по електронната поща). Адресира се до дипломатическото представителство на Република България в съответната държава, в която избирателят желае да гласува (включително страна, различна от тази по местопребиваването) и в която има назначен ръководител на мисия на Р България, като се указва желанието на избирателя относно населеното място за гласуване (столица или град, където има дипломатическо или консулско представителство, почетно консулство, или където приемащата държава е разрешила да се създаде допълнителна избирателна секция).

Адресът, на който може да изпратите заявлението за гласуване е:

Държава – Чешка република

Адрес на дипломатическо/консулско представителство – Прага 1, “Краковска” 6.

E-mail: bulvelv@mbox.vol.cz

Факс : 222 211 728

Телефон : 222 210 230, 222 212 011

Избирателна секция се разкрива, ако в срок до четиринадесет дни преди деня на изборите са получени заявления за участие от най-малко 20 избиратели.

Ред за гласуване:

Гласуването се провежда в определения с указа на Президента ден от 6.00 до 19.00 часа местно време.

Гласуването се извършва по избирателни секции в предназначени за тази цел изборни помещения.

Избирателите в чужбина следва да удостоверяват самоличността си с валиден (задграничен) паспорт или военна карта за самоличност. В случай на изтекъл срок на валидност на паспорта, може да се гласува с паспорт и удостоверение, издадено от дипломатическо или консулско представителство, че избирателят е подал заявление за удължаване на срока на валидност или за издаване на нов паспорт.

Председателят или упълномощен член на комисията сверява данните от документа за самоличност на избирателя с тези от избирателния списък и го допуска до гласуване, като задържа паспорта до полагането на подпис в избирателния списък след гласуването.

Избирателят получава от член на секционната избирателна комисия интегрална бюлетина за гласуване, която се подпечатва с печата на комисията в момента на получаването ѝ, след което отива в кабината да гласува. В кабината може да се намира само един избирател.

Избирателят гласува, като:

1. Постава в квадратчето срещу наименованието на избраната от него партия или коалиция знак, изразяващ по еднозначен начин неговия вот;
2. Сгъва бюлетината по начин, непозволяващ да се вижда отбелязаното маркиране на партия или коалиция;
3. Излиза от кабината и подава сгънатата бюлетина на член на комисията, който я подпечатва повторно с печат на комисията;
4. Пуска бюлетината в избирателната кутия;
5. Полага подпис в избирателния списък.

След извършеното гласуване член на избирателната комисия полага печат и подпис в паспорта, получава обратно документа си за самоличност и напуска изборното помещение.

Гласуването е лично.

Когато избирателят е с физическо увреждане и не е в състояние да извърши сам необходимите действия при гласуването, председателят на комисията може да разреши гласуването да се извърши с помощта на придружител, посочен от избирателя. Когато физическото увреждане не позволява на избирателя да се подпише, в избирателния списък в полето за подпис се отбелязва «гласувал».

Не се разрешава гласуване извън изборното помещение.

Забранява се внасянето на каквито и да е бюлетини от избиратели.

Не се допускат в изборното помещение лица с поведение, накърняващо добрите нрави, както и лица, носещи предмети, опасни за живота и здравето на гражданите. Въоръжени лица не се допускат в изборното помещение.

Избирателите гласуват до 19.00 ч. Когато в 19.00 ч. пред изборното помещение има негласували избиратели, председателят и секретарят на комисията установяват техния брой и самоличност. Избирателите предават документите си за самоличност до гласуването. Само тези избиратели се допускат до гласуване след 19.00 ч.

Гласовете от чужбина за партиите и коалициите се добавят към гласовете за партиите и коалициите от страната според методика, приета от Централната избирателна комисия. В чужбина се гласува само за партии и коалиции без имена на кандидатите.

За допълнителна информация:

Дипломатическо/консулско представителство:

E-mail: bulvelv@mbox.vol.cz

Факс: 222 211 728

Тел.: 222 210 230

Интернет-страница на МВнР - www.mfa.government.bg

МИНИСТЪРЪТ НА ФИНАНСИТЕ МИЛЕН ВЕЛЧЕВ

В България няма да се случи нищо по-различно от това, което стана в Чехия

С очарователния и популярен министър на финансите Милен Велчев се срещнах и разговарях в Българското посолство в Прага на честването, посветено на подписването на договора за присъединяване на България към Европейския съюз. Министър Велчев охотно прие молбата ми за интервю за списание "Българи", защото, както спомена в процеса на разговора, се старее да поддържа контакт с българите по целия свят.

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

Г-н министър, каква е в момента финансовата политика на България и ще се промени ли тя, след като България влезе в Европейския съюз?

Политиката ни във финансовата област е насочена към осигуряване на висок икономически растеж с възможно най-бързо повишаване доходите на населението. За целта залагаме на валутния борд и фиксирания курс на еврото, на намаляване на данъчната ставка, както и на осигуряване подобри условия за развитие на бизнеса. Тази политика няма да се промени съществено след влизането на България в ЕС. Но приоритетите могат да бъдат преразглеждани. Например, един от основните приоритети ще бъде въвеждането на еврото като национална валута.

Известна част от населението се плаши от влизането на България в ЕС, а друга е против. На какво според Вас се дължи това?

В България няма да се случи нищо по-различно от това, което стана в Чехия след влизането ѝ в ЕС. Не зная дали тук оценката е, че икономиката е пострадала след влизането на Чехия в ЕС, но моето впечатление е, че не е пострадала. Чакаат се все повече инвестиции и стандартът на живот расте. Същото ще става и в България, но с по-ускорени темпове. Със сигурност ще има фирми, чийто бизнес ще пострада, ако разчита на търговски бариери между България и околния свят или намира убежище в "сивия сектор" - това ще става все по-трудно. Такива са неизбежните странични ефекти на икономическия напредък.

Награждаване на министър Велчев от Euro Money за финансов министър на 2003 г.

Много шум се вдигна около сделките, свързани с "Булгартабак" и магистрала "Тракия". Звучат и реплики като "разпродадоха България"...

Тези обекти не се продават. Те се дават на концесия, за да бъдат завършени по-бързо и да служат на обществото. А тъй като хората със своите данъци не могат да финансират бързото изграждане на всички магистрала, ние взехме решение част от тях да се предоставят на концесия на инвеститори, за да се експлоатират срещу заплащане. По-добре е да има магистрала, макар и платени, отколкото да ги няма въобще. Приватизацията е нещо, което е доказало своя положителен ефект за икономическото развитие както в България, така и в света.

Вие сте един от най-популярните министри на сегашното правителство. Как изграждате положителния си имидж?

Трудно ми е да отговоря на такъв въпрос, но предполагам, че старанието ми да наложя открита политика и да съм в постоянен контакт с гражданите и избирателите дава някакви резултати. Всеки месец участвам в интернет-чат с българи от целия свят. Рядко отказвам интервюта и не крия възможните ефекти от политиката, която смятам, че трябва да се провежда. Предполагам, че хората оценяват, когато им казвам направо в очите и неприятните неща. ■

Милен Емилов Велчев Министър на финансите

Милен Велчев е роден на 24.03.1966 г. в град София.

През 1988 г. завършва Университета за национално и световно стопанство - София, специалност "Международни отношения". Магистър по Стопанско управление на Университета Рочестър - Ню Йорк (1992 г. - 1993 г.) и на Масачузетски Технологичен институт, Кеймбридж (1993 г. - 1995 г.).

От 1999 г. до 2001 г. работи като вице-президент в управление „Развиващи се пазари“ в Мерил Линч (Великобритания), където от 1995 г. - 1999 г. е бил сътрудник в управление „Инвестиционно банкиране“ в Източна Европа, Близък Изток и Африка.

За периода от 1990 г. до 1992 г. е работил като аташе в управление "Международни организации" и референт по политическите въпроси в ООН в Министерството на външните работи на Република България.

Владее английски език и руски език писмено и говоримо, френски език - на работно ниво.
Семеен.

Българската телеграфна агенция организира през май в НДК Първа световна среща на българските медии. Гости са президентът на радио "Свободна Европа" Томас Дайн, главният редактор на "Дойче веле" Милодраг Солич, генералният директор на ИТАР-ТАСС Виталий Игнатенко и регионалният директор на Асошиейтед прес за Европа Ал Рипигер. В срещата участват още над 60 журналисти от 49 медии от Европа, Азия, Америка и Австралия. Гостите се запознаха с цялостната мултимедийна презентация на България.

От 1 май 2005 г. между България и Япония влиза безвизов режим, който позволява на гражданите с обикновени паспорти да влизат без визи за период от 90 дни в годината. По установяване на безвизовия режим в двете страни се работи в продължение на 8 години. Япония даде съгласието си българите да бъдат освободени от визи при посещението на Симеон Сакскобургготски през декември 2005 г.

Симеон Сакскобургготски е удостоен с титлата "почетен гражданин" на немския град Кобург. Кметът на града нарича българския премиер "европейски посланик" на Кобург. Кобург е вторият град след Мадрид, който отличава българския министър-председател за особените му заслуги по европейското разбирателство.

Германия дава 18,6 млн. евро на България за създаване на гаранционен фонд за финансова помощ на българските малки и средни предприятия и предприемачи и 5,8 млн. евро за инфраструктурата.

Тройно се е увеличил износът на хранителни стоки за САЩ. Благодарение на двете проведени българско-търговски мисии са били реализирани сделки за износ на български консерви, конфитюр, сушени плодове, зеленчуци и вино за 3 млн. долара. От американска страна са продадени семена, птиче месо, ориз, риба, техника и оборудване на стойност 3,5 млн. долара. Договорите за банкови кредити са на стойност 5 млн. долара.

Покупателната способност на българите е 3,3 пъти по-ниска от средната за 25-те държави от ЕС. Страната ни заема 32 място от общо 41 европейски държави, изследвани от германския институт за пазарни изследвания Ге Еф Ка. Непосредствено преди българите по доходи са румънците, а след нас са турците, руснаците и сърбите. Средната заплата в България е 150 евро, минималната заплата и средната пенсия – около 75 евро.

Симеон Сакскобургготски

България е на 29 място в света по равенството на половете в класацията на Световния икономически форум. Класацията е на базата на икономически и политически критерии сред 58 страни. Първите места заемат Швеция, Норвегия, Исландия, Дания и Финландия. САЩ е на 17 място, а България – на 29, непосредствено след Австрия. Последен в списъка е Египет.

В България има криза на раждаемостта, висока смъртност и икономическа имиграция, които водят до недостиг на качествена работна сила и дефицит в пенсионната система. Страната напускат млади хора, които са образователният и интелектуален потенциал на нацията. България е с найвисока смъртност спрямо страните в ЕС. Това констатира Икономическият и социален съвет.

Българските жертви в Ирак се увеличават. Пилотите Любомир Костов, Георги Найденов и Стоян Анчев загинаха през април в транспортен хеликоптер Ми-8, свален от ракетен обстрел в Ирак. В началото на май рейнджърите Преслав Стоянов и Валентин Донев загинаха при катастрофа с джип "Хамър", причинена от пясъчна буря и висока скорост.

Според документите на ЩАЗИ не Али Агджа, а тайните служби на Италия са заговорили за първи път за българска следа в атаката срещу папата. Те са убедили Агджа да заговори за българска следа, обещавайки му опрощаване на

присъдата или помилване от президента. "Дали това е истина или дезинформация?", пита вестник "Република".

Френските журналисти от български произход Александър Жорданов и Румяна Угърчинска представиха документи и факти пред 2.5 милиона зрители на Canal Plus по т.нар. "българска следа". Обвинението, познато като "българска следа" в покушението срещу папа Йоан-Павел Втори, бе отхвърлено и от двамата журналисти. Румяна Угърчинска довършва книгата си, посветена на оневиняването на България в атаката.

България е първа по отвлечането и продажбата на деца в ЕС - твърдят австрийските власти. Норберт Чайпек от австрийското вътрешно министерство казва, че 95% от нелегално пребиваващите деца са български граждани. Австрия сочи, че България още не е приела закон за борба с нелегалната имиграция и отвлечането на деца. Ген. Бойко Борисов казва, че става въпрос за малолетни и непълнолетни български граждани от ромски произход.

Европейският съд за правата на човека е отхвърлил молбата на 147 български турци за откриване на съдебен процес срещу българските власти, защото по времето на т.нар. „възродителен процес“ в България не е била в сила Конвенцията за правата на човека. В решението на Европейския съд се изтъква, че българските турци трябва да потърсят правата си в българските съдилища въз основа на закона от 1991 г. за ошетени от бившия режим лица.

Първите 365 германски туристи пристигнаха на 14 март на летища Варна и бяха посрещнати с хляб и сол. Най-възрастният от тях е 95-годишният хер Хаан от Мюнхен. Германските пенсионери са предпочели балнеоложките курорти по Северното Черноморие. Тази година България не е сред германските фаворити заради миналогодешните строежи в курортите.

По българското Черноморие вече се появиха и китайски туристи, след като България бе обявена за официална туристическа дестинация в Китай. Седемдневната почивка в страната ни струва на китайските граждани 800 евро.

1 601.2 млрд. евро са приходите от международния туризъм за 10-те месеца на 2004 г. по предварителни данни на БНБ. Те са с 10.77% повече от същия период на миналата година. Разходите на българските граждани за пътувания в чужбина

са в размер на 656,4 млн.евро. Те са се увеличили с 17,82% в сравнение с миналата година.

Според подкомисията за разследване към Сената на САЩ България посредничала за нелегални петролни сделки между Москва и Садам Хюсеин. Българинът Людмил Дионисиев, служител на американската компания “Бейойл” има важна роля в схемата, чрез която руски политици са се облагодетелствали незаконно от програмата на ООН в Ирак “Петрол срещу пари”.

Колите втора употреба ще се внасят без данък в България. До 3000 лв. падат цените на най-търсените автомобили от 1.1.2007 г., тъй като при внос на стари коли няма вече да се начислява ДДС.

Силвия Рангелова, която дебютира като модел на страниците на “Паралели”, вече украсява престижните модни списания Fashion, Massiv, Donna moderna, Spoon. Тази година тя се появи и в Cosmopolitan New York

Само двама на всеки 10 роми са завършили начално училище според изследване на ООН, обхващашо Албания, България, Македония, Румъния, Словакия, Сърбия и Черна гора, Унгария, Хърватия, Босна и Херцеговина, Косово и Чехия. Във всички държави, с изключение на Чехия и Унгария, повече от половината роми живеят в жилища без канализация. В България те са 81 %, а в Румъния – 88%. Ромите в Македония са с най-високи неплатени сметки за наем и електричество. 75 % от ромските семейства у нас не могат да си позволят лекарства.

Силвия Рангелова

Последният указ за даване на българско гражданство е за над 40 души от Израел. Това са потомци на стари еврейски изселници, които много искали да живеят в България, сподели вицепрезидентът Ангел Марин. Той допълва, че молбите за гражданство от Израел са много повече, отколкото тези от Македония. През миналата година на първо място с 13 562 молби за българско гражданство е Молдова.

Училище за пилоти създават водещи личности от авиобизнеса в България, между които е и първият ни космонавт Георги Иванов. Все още не е изчислено колко ще струва обучението, но в чужбина аналогичен курс, според който се придобива професионален лиценз за управление на леки самолети, струва 10 000 евро. В новия център обучението е на самолет “Чесна 127 R”, учебните полети са в базата на “Ер София” на столичното летище. В момента в България има 6 малки учебни центъра за пилоти, поради липса на учебна база летците в България опасно застаряват.

Българският филм “Време разделно” и днес предизвиква по света невероятен отзвук. Филмът на Людмил Стайков е представен на 16 кинофестивали и е купен от 30 страни. Изумителни са играта на Йосиф Сърчаджиев, Васил Михайлов, Руси Чанев, Аня Пенчева. Звукът, музиката, операторското майсторство, фантастичната природа, атмосферата – всичко това го нарежда между световните филмови шедеври.

За първи път български филм ще има световна дистрибуция. Това е германо-италианско-българската продукция “Деца от восьък”. Режисьорът е Иван Ничев, който бе лично избран от световно известния режисьор, продуцент и сценарист Манахем Голан. Филмът се снима в София от български екип и в него участват български и чуждестранни актьори като Христо Шопов, Джако Росич, Джоана Пакула и др. Разпространението на филма се поема от Холивудската централа на “Ню Имидж”.

Автобусите в София ще свързват града само с околните населени места. Из София ще се движат само тролейбуси и трамваи, които ще осъществяват връзката с метростанциите, предвижда стратегия за развитие на софийския транспорт до 2020 година.

Сърби проявяват интерес към почивки в България. Тя е била една от най-атрактивните дестинации сред сръбските туроператори на туристическата борса в Белград през април. Страната ни е полу-

чила и награда за най-добро национално представяне на чуждестранен представител на туристическото изложение.

Започване на бизнес в България отнема около 30 дни, а в Австралия – само 48 часа. България трябва да намали бюрокрацията и корупцията, препоръчва Оскар де Брун Копс, представител на Световната банка в България. Над 60 % от българските фирми смятат, че законите се тълкуват непредсказуемо, сочи доклад на банката. Половината пък нямат доверие на съдебната система.

10 000 са богатите българи с влогове над 140 000 лева в родни банки. Според статистиката обаче българите не са забогатели особено – повечето хора държат сравнително малки суми в трезорите – средно по 570 лева. Едрите влогове представляват едва 0,34 % от общата бройка. Данните на БНБ сочат, че за последното тримесечие на миналата година срочните депозити на граждани са нараснали с 12 %.

Българи са на власт в Молдова и Украйна. Двете бивши съветски републики имат българи в своите правителства. Премиерът на Молдова Василе Тарлев по майчина линия е с баба българка, емигрирала през 19 век в Бесарабия. Потомък на бесарабски българи е и украинският министър на горивата и енергетиката Иван Плячков. Бразилската министърка на мините и енергетиката Дилма Русеф също е с български корен – баща ѝ Петър Русеф е имигрирал в края на Втората световна война в Бразилия.

Швейцария дава стипендии на български студенти в световноизвестните колежи по туризъм от веригата “Цезар Рич”. В момента 36 български момичета и момчета учат тънкостите на туризма в Швейцария. За първи път обаче се обявява специализиран прием за наши младежи, като стипендията е около 24 000 швейцарски франка за година. Интересното е, че “Цезар Рич” признават нашите дипломи за средно образование.

Варна получи мощите на седем светци: св. Андрей Първозвани, св.Яков, св. Йоан Златоуст, св. Вартоломей, св. Николай Мистик и св.мъченици Екатерина и Варвара. Те са свят дар за Варненския и Великопреславски метрополит Кирил от виенския архиепископ Кристоф Шонбор. Стотици хора се поклониха пред мощите на светците в катедралния храм “Св. Александър Невски” в София, след което мощите бяха положени в катедралния храм “Св.Успение Богородично” във Варна. “Морската столица е на път да се превърне в град на светците” - каза метрополит Кирил.

ГЕРГЬОВДЕН НА ОРЛИК

“Хъшовете” и техните приятели отпразнуваха за пети пореден път Гергьовден. Празникът премина с “песни, танци и бурно веселие до зори”. В купона участва любимата им рокгрупа VG band, а Даниел Аргиров по традиция черпи с чеверме по случай рождения си ден. Дори лошото време не можа да развали хубавото настроение.

ФЕСТИВАЛ “ПРАГА – СЪРЦЕТО НА НАРОДИТЕ”

В края на май се провежда традиционният фолклорен фестивал “Прага – сърцето на народите”, организиран от сдружение “Лимбора”. Тази година в него участва детският фолклорен ансамбъл “Габровче”, създаден през 1975 г. Малките фолклористи гостуват в Прага по покана на Българския клуб и представят българския фолклор сред 16-те народности във фестивала.

“ПИРИН” В БУДАПЕЩА

Танцовият състав “Пирин” гостува в Будапеща по покана на българския фолклорен състав “Зорница” по случай петгодишнината от създаването му. Пиринци бяха топло посрещнати от домакините. Посетиха българската

ЧЕШКО-БЪЛГАРСКИ КОЛОКВИУМ 2005

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

В навечерието на 24 май в Прага се откри Чешко-български колоквиум 2005, съпроводен с изложба, посветена на делото на светите братя Кирил и Методий в България. Колоквиумът е организиран със съдействието на Философските факултети на Карловия университет в Прага и на Пловдивския университет “Паисий Хилендарски”, както и на Българското посолство и на Българския културен институт в чешката столица. Помолихме един от организаторите – магистър Мирослав Коуба – да сподели впечатления за тази значима среща на българисти и бохемисти.

Г-н Коуба, заедно с доц. Петя Бъркалова сте един от организаторите на Чешко-българския колоквиум 2005. Каква е Вашата специалност и с какво по-конкретно се занимавате?
 Аз съм докторант в Карловия университет. Завършил съм славистика и от 2002 г. работя в Катедрата по славянски и източноевропейски езици в Карловия университет.

Как възникна идеята за провеждане на този чешки-български колоквиум и има ли той някаква предистория?
 Миналата година, когато бяхме с Петя Бъркалова в Банкя, преценихме, че би било добре да се обнови идеята за тези

колоквиуми. Тогава всъщност решихме да организираме колоквиум през пролетта в Прага, в който да участват чешките българисти и българските бохемисти предимно от София, Пловдив и Прага.

На тържественото откриване на колоквиума доц. Гладкова сподели, че последна такава среща се е осъществила през 1996 г. Под каква форма са се провеждали в миналото тези срещи?
 Това са били конференции, в които аз не съм участвал. Идеята ни беше тези срещи да се обновят след девет години.

В колко секции се провежда колоквиумът и какво е характерно за всяка една от секциите?
 Предишните конференции са били предимно в две секции: лингвистика и литературознание. Ние решихме, че би било добре да се направи още една секция – фолклор, културология и етнология.

Откъде са участниците?
 От българска страна наши гости са преподаватели от Софийския, Пловдивския, Шуменския и Благоевградския университети, от Института по фолклор и Кирило-Методиевския научен център при БАН. От чешка страна участват българисти от Карловия университет, от Бърно, специалисти от Института по фолклор и др.

Как оценявате този колоквиум?
 Мисля, че колоквиумът изпълни всички наши желания. Моето мнение е, че тази година тематиката беше прекалено обширна. Мисля, че би било добре в следващия колоквиум тя да се конкретизира.

24 МАЙ В БЪЛГАРСКОТО УЧИЛИЩЕ

ЛОРА ВЛАДИМИРОВА

С най-българския химн – този на солунските братя Кирил и Методий – Средното общообразователно училище “Д-р Петър Берон” в Прага посрещна в слънчевия 19 май своите абитуриенти, техните родители и представители на български културно-просветни организации в Чешката република. Повече от половин век с “Върви, народе, възродени” отбелязва Българското училище в чешката столица Деня на славянската писменост и на българската просвета и култура. Повече от половин век, по традиция, на този ден, с цветя и пожелания “На добър час в живота!” учители и родители изпращат абитуриентите, а най-малките – първоклакниците – получават първите си ученически свидетелства. Пак на

този ден училището чества своя патронен празник, а тази година тържествено отбелязва 135-та годишнина от смъртта на създателя на Рибния буквар. За всичко това, както и за непреходното значение на делото на Кирил и Методий и за неговото съвременно звучене, говори в словото си директорът на училището Михаил Цветков. А Петър Златев, съветник към Българското посолство, изтъкна нарасналия авторитет на училището и превръщането му в център на българската култура в Чехия. А после по стар български обичай, с китка здравец, учителите се разделиха с десетте момичета и момчета от випуск 2005. За тях и в прослава на най-българския празник бе изпълнена богата литературно-музикална програма.

ПАРЧЕНЦА ОТ МОЗАЙКАТА НА БЪЛГАРСКАТА КУЛТУРА

АСЕН МИЛЧЕВ

Ден подир ден, месец след месец, година след година Българският културен институт в Прага продължава да намества парченца от мозайката на българската култура, която се подрежда за нашите сънародници в Чехия. Особено богати на изяви са пролетните месеци.

Години наред дружеството за българо-чешко и словашко приятелство във Варна провежда общонационален конкурс за млади изпълнители на чешка и словашка музика. Лауреатите на тазгодишната юбилейна десета надпревара се представиха с два концерта пред чешката публика – в Чешкия музей на музиката в Прага и в град Високе Мито, с който варненската община Одесос поддържа приятелство и развива съвместна културна дейност. И на двете места зрителите имаха удоволствието да чуят изпълненията на наградените пианисти-тинейджъри Лора Паносян и Михаела Иванова, на цигуларя Момчил Енчев и на кларнетиста Георги Вангелов. А на пражкия концерт съвременните чешки композитори Зденек Крижек и Индрижих Фелд лично поздравиха и прегърнаха изпълнителя на техните творби Петър Македонски (тромпет). Освен това във Високе Мито бе открита изложба на варненския художник график Тодор Танев, а така също и на рисунки на деца от варненските училища, вдъхновили се от чешките народни приказки. Известната група “Карандила” в продължение на няколко часа екзалтира младежката публика, събрала се в залата на Баричницка рихта. Не по-малко вълнуващи изживявания, макар и от съвсем друг

музикален жанр, предложи клавирното дуо Дора и Анастас Славчеви от Пловдивската музикална академия. Нима може да се намери по-подходящо място за изпълнение на произведения от Антонин Дворжак от неговия музей в Прага? И българските музиканти оживиха тамошната невероятна атмосфера не само с музиката на гениалния композитор, но и с творби на наши автори. А рапсодията за соло цигулка от Афродита Катмериду в изпълнение на младата чешка цигуларка Михаела Щраусова допълни насладата от концерта. Благодарение на усилията на Министерството на културата и туризма, на Министерството на външните работи и на Българския културен институт в Прага подписването на договора за присъединяването на България и Румъния към Европейския съюз бе отбелязано с тържествен концерт на фолклорния квартет “Квинтабиле” от северняшкия ансамбъл в Плевен. Две от най-значимите международни майски културни събития в чешката столица не останаха без българско участие. В рамките на 42-я международен фестивал за телевизионни филми “Златна Прага” в двореца Жофин се проведе българска вечер, съпроводена с прожекция на известния телевизионен филм за Нешка Робева и нейните момичета и с дегустация на български вина, предоставени от фирмата Todoroff. А по време на музикалния фестивал “Пражка пролет” съставът “Юлангело” взе участие в етномаратон заедно с групи от други страни. На световния ромски фестивал “Кхаморо” в Прага в два сборни концерта се изяви и оркестърът за традиционна ромска музика на Мартин Любенов.

православна църква и забележителностите на Будапеща. На юбилейния концерт, посветен на петгодишнината от създаването на “Зорница”, танцовият състав “Пирин” се представи със северняшки, шопски и македонски танци и пожъна бурни аплодисменти. Вълнуващи бяха изпълненията на народни песни и обреди на “Зорница”, както и фолклорните обработки на формацията “Стефан Кънев” от София. Вечерта завърши с българска забава, наричана в Будапеща “танцувална къща”. Под съпровода на местния народен състав се вихреха кръшни хора и ръченици.

ТРАДИЦИОННА СРЕЩА В МИКУЛЧИЦЕ

Българското културно-просветно сдружение в Бърно организира всяка година през май среща-поклонение пред предполагаемия гроб на св.Методий в Микулчице. Тя е съпроводена от православна литургия и фолклорен концерт, в който участва танцов състав “Китка”. Тържествената програма се провежда в ареала на Народния музей в Микулчице.

24 МАЙ В БЪЛГАРСКОТО ПОСОЛСТВО

По случай Деня на българската просвета и култура и славянската писменост в нашето посолство в Прага се състоя коктейл и тържествено връчване на награди. За популяризиране на българската култура в Чехия бяха удостоени от Министерството на културата режисьорката Светлана Лазарова и журналистката Ивана Скалова. С лаврово клонче от Министерството на външните работи за принос в подготовката на България за присъединяването ѝ към

НА ВЕЛИКДЕН – С “ВЪЗРАЖДАНЕ”

ЛОРА ВЛАДИМИРОВА

В разнообразната си културно-просветна дейност сдружение “Възраждане” отделя значимо място на българските православни празници. Традиция е те да се отбелязват от членовете на сдружението със

Заместник-министър Г. Грънчарова в Неделното училище

скромни, но изпълнени със значим смисъл тържества. И тази година православният Великден ни събра заедно. За да си припомним със словото на отец Пламен Тодоров страстите Христови, да се изпълним с почит към неговата саможертва и да се вреем в обич към ближния в смутното ни време. А децата от Неделното училище към сдружението ни върнаха с песничките и стиховете си към традициите на този голям християнски и народен празник, на който и на нашата трапеза не липсваха нито червените яйца, нито великденските козунаци. Не липсваше и спонтанното веселие, радостта и щастието, че сме заедно и че продължаваме да тачим всичко българско и родно, макар и далеч от родината.

Европейския съюз беше удостоен проф. Ян Рихлик, автор на издадената в Чехия "История на България". Наградите бяха връчени от посланик Мартин Томов. Присъстваха участниците в Чешкобългарския колоквиум 2005. Д-р Славия Бърлиева от Кирило-Методиевския научен център при БАН сподели, че по сведения на арменски бенедиктинец празникът на светите братя се е чествал за първи път през 1823 г. в град Шумен.

КОНЦЕРТ ПО СЛУЧАЙ ПОДПИСВАНЕТО НА ДОГОВОРА ЗА ПРИСЪЕДИНЯВАНЕ НА БЪЛГАРИЯ КЪМ ЕВРОПЕЙСКИЯ СЪЮЗ

На 29 април в Огледалната зала на Българското посолство в Прага се състоя концерт и коктейл по случай подписването на Договора за присъединяване на България към ЕС. В него участваха солистки от Северняшкия ансамбъл в Плевен, които покориха публиката с прекрасните си изпълнения на българския песенен фолклор. Концертът беше организиран със съдействието на Българския културен институт в Прага. Тържеството откри посланикът на Република България Мартин Томов. Присъстваха министърът на финансите Милен Велчев, представители на чешкото правителство, дипломати и много граждани.

КОНКУРС ЗА НАЙ-ДОБРА ФОТОГРАФИЯ ОТ БЪЛГАРИЯ

За трета поредна година в Бърно се провежда международен конкурс за най-добра аматорска фотография, организиран от "Сдружение за България". Изложбата на наградените фотографии беше през април в Олимпия център, а през май се откри изложба в "Besední dům", посветена на празника на светите братя Кирил и Методий.

"КАРАНДИЛА" В ПРАГА

ГЕОРГИ БЕЧЕВ

През април в Прага отново се състоя концерт на ромската група "Карандила" от Сливен, организиран от агенция P&J Music със съдействието на Българския културен институт и сдружение "Заедно". Музикантите от този не само сватбарски цигански духов оркестър изпълниха с неподправена радост, неизтощима енергия и от все сърце много цигански мелодии от различни краища на Балканите, обогатявайки ги с джазови елементи и свои оригинални аранжimenti. "Карандила" в последно време нашумя много, както поради впечатляващите си музикални качества, така и покрай сътрудничеството си с Иво Папазов. Миналата година издаде soundtrack към филма „Циганско лято“. Съставът от тромпети, тромбони, туби, саксофон, кларинет, ударни и тъпани от различна големина, но и китара и бас-китара, често пътува и извън България. Радостно е, че след четиригодишно прекъсване отново посети Прага и засвири от сцената на Varáčnická gychta. Публиката първоначално малко несмело и почти неподвижно се вслушваше в необикновената за Чехия сложна ритмика и дълги песни, състоящи се от много мелодии. Даже един от чешките

ми приятели отбеляза: „Гледай ги чехите! И така, без да мърдат, ще седят през цялото време...“. За щастие не се оказа прав и при третата песен почти нямаше седящи по масите! Като се включи със своя пленителен дрезгав глас и певицата, вече нямаше съмнение, че вечерта ще бъде дълга, буйна, весела и в крайна сметка доста изтощителна не само за музикантите, но и за публиката. Прозвучаха както не много познати, оригинални мелодии, така и някои популярни песни като например неофициалният химн на ромите „Джелем джелем“. След повече от два часа музика и танци без прекъсване, никой не искаше да си тръгва. Групата трябваше да свири още няколко песни на бис и накрая се наложи да обещае още един концерт за следващия ден!

фото: Михал Коварж

"ДОБРУДЖАНСКИ ЗВУЦИ" В ПРАГА

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

През април в православната църква "Св. св. Кирил и Методий" в Прага, изнесе концерт хор "Добруджански звуци". Концертът бе организиран от Антоанета Добрева със съдействието на Българския културен институт. Програмата включваше православна музика и обработка на народни песни от Добри Христов, Емануил Манолов, Петко Стайнов, Тодор Попов, Филип Кутев, Красимир Кюркчийски и др. Публиката възторжено прие изпълненията на българския хор. След концерта имаме възможност да разговаряме с диригентката на хора Елвира Пастърмаджиева.

Г-жо Пастърмаджиева, откога съществува хорът на Добрич и каква е неговата история?

Хорът съществува вече 100 години. Известният български диригент Захари Медникарков дирижира хора от 1952 г. и вдига много нивото му като въвежда в репертоара и кантатно-ораториални произведения. През 1962 г. "Добруджански звуци" спечелва първа награда на хоровия конкурс в Арцо. Носител е на награди от хоровите кон-

курси в Ланголен и Варна. Пял е в цяла Европа.

А Вие откога сте диригент на хора?

Аз завърших хорово дирижиране при Лидия Гюлева и през 1987 г. отидох по разпределение в Добрич. Може да се каже, че базата ни е най-добрата в България, което се дължи на маестро Медникарков. За съжаление, общината ни отпуска много малко пари. Затова търсим спонсори и водим със себе си хора, които идват като туристи. Т.е. финансираме се почти сами, както е и на Запад. И разнасяме славата на България.

Какви изяви Ви предстоят още през този сезон?

Сега заминаваме за Манхайм, където ще ни посрещне диригентът от Шумен Добрин Панайотов, който там дирижира четири хора. След това отиваме в Амстердам. Там нашата известна съгражданка – народната певица Дормашлийска е направила хор "Чубрица" - от холандци, които пеят български народни песни. Имаме участие в православен фестивал в Констанца, където сме поканени специално от архиепископа. Ще концертираме още в Добрич и Ямбол.

В редакцията на списание "Българи" се обадиха читатели, които потърсиха информация за интересувани ги промени в изискванията за пенсиониране, здравното осигуряване на българите, работещи и живеещи в чужбина, както и за изискванията за сключване на брак с чужденци.

КУПУВАМЕ СТАЖ ЗА ПЕНСИЯ

Всички работещи българи могат да си купуват трудов стаж от догодина, ако не им стигат две точки за пенсиониране. Експерти вече подготвят проект за промени в осигурителния кодекс, информира зам.социалният министър Валери Апостолов. Досега право да откупват стаж за времето на следването си имат само висшестите. Според проекта човек ще може да си откупи две години стаж наведнъж като самоосигуряващ се. Ще трябва да плати 29 % пенсионна вноска върху определения месечен доход за тази категория – 220 лева сега или 1531 лева за две години. Ако му липсват тези пари ще има възможност да се пенсионира "на лизинг", т.е. да си купи стаж чрез бъдещата пенсия.

Този вариант предвижда човекът да излиза в пенсия, нищо че му липсват две точки. От пенсията в продължение на две години ще му удържат месечни вноски, за да си плати липсващия стаж. Идеята е да се помогне на хората, които вече са навършили изискваната възраст, но не могат да излязат в пенсия. Не могат и да започнат работа, защото бизнесът предпочита млади хора. Единственият им изход е да чакат, докато станат на 65 години, но тогава ще получат по-ниска пенсия поради по-малкия си стаж. Сега мъжете могат да се пенсионират при навършени 63 години и събрани 100 точки, които са сбор от възрастта и стажа. За жените точките са 91, като минималната възраст за пенсия е 58 години. Близко 14 000 висшести вече са си купили стаж за годините на следването си от 2000 година до края на миналата година. Завършилите висше и полувисше образование и сега могат да откупват трудов стаж, но трябва да направят това до края на тази година. За покупка на стаж е нужно: уверение от ВУЗ и банков превод на парите по специална сметка. Платежното

се заверява в НОИ. Месечната вноска сега е 29% от 150 лева.

Извънредният труд вече ще се признава за стаж за пенсия и ще носи допълнителни точки. Според Кодекса на труда българинът има право да работи извънредно 30 часа месечно, но не повече от 150 часа годишно. Това ще му носи над 18 дни стаж допълнително. Сега всяка година от възрастта и всяка година стаж носят по една точка.

БРАК С ЧУЖДЕНЦИ

Парламентът реши, че българи, които искат да се оженят зад граница, могат да сключат брак пред наш дипломатически или консулски представител. Ритуалът може да се извършва и от компетентни органи на чужда държава. Ако единият от съпрузите е българин, а другият чужденец, имуществените им отношения могат да се решават от родните съдилища. Кодексът урежда и реда за осиновяване на деца от чужденци. Когато детето е българче, кандидат-родителите задължително трябва да получат съгласието на правосъдния министър.

ИНФОРМАЦИЯ

за мерките, свързани със здравното осигуряване, които БЪЛГАРСКОТО ПРАВИТЕЛСТВО предприе и реализира за българите, живеещи в чужбина

Беше потърсено и намерено нормативно решение на проблема със здравните осигуровки на българите, пребиваващи продължително време в чужбина.

СЪСТОЯНИЕ В МОМЕНТА

В Закона за здравното осигуряване се създаде нов член 40а, в сила от 1 януари 2005 г., който определя реда за осигуряване на българските граждани, вкл. лицата с двойно гражданство, които пребивават в чужбина повече от 183 дни през една календарна година. Разпоредбата на член 40а дава възможност на българските граждани, вкл. и тези с двойно гражданство, които пребивават в чужбина повече от 183 дни през една календарна година, по свое желание да не заплащат здравноосигурителни вноски от датата на напускане на страната до края на годината и за всяка следваща година в случай, че преди заминаването си са подали заявление в съответното териториално поделение на Националния осигурителен институт. За да бъдат възстановени здравноосигурителните им права е необходимо през шест последователни месеца от завръщането им в страната да са внасяни вноски. Правата на тези граждани се възстановяват

веднага, ако еднократно заплатят сума в размер на 12 здравноосигурителни вноски върху минималния месечен размер на осигурителния доход за самоосигуряващите се лица, определен със Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване към момента на внасянето.

Заплащането на сумата от 12 здравноосигурителни вноски не погасява обаче стари задължения за невнесени вноски, тъй като разпоредбата на член 40а няма обратно действие.

ЗДРАВНО ОСИГУРЯВАНЕ НА БЪЛГАРСКИ СТУДЕНТИ, УЧЕЩИ В ЧУЖБИНА

Съгласно действащия в момента Закон за здравното осигуряване българските студенти във висши училища до навършване на 26-годишна възраст се осигуряват за сметка на републиканския бюджет. Преди отпътуването си от страната, за да следва в чужбина, студентът следва да уведоми Националния осигурителен институт / НОИ/, че ще отсъства от страната по тази причина, като впоследствие представя и удостоверение от университета, в който се е записал. След завършване на висшето си образование, при завръщането си в България, той удостоверява този факт със съответните документи. **Тъй като студентите се осигуряват от републиканския бюджет, те не напускат националната здравноосигурителна система и не се считат изгубили здравноосигурителни права.**

ПРЕДПРИЕТИ ЗАКОНОДАТЕЛНИ ПРОМЕНИ, СВЪРЗАНИ С РЕШАВАНЕ НА ПРОБЛЕМИТЕ

Предстои да бъде приет на първо четене в Народното събрание Закон за изменение и допълнение на Закона за здравното осигуряване. Той урежда тази категория български граждани, които са пребивавали извън страната повече от 183 дни през една календарна година за периода от 1.01.2000 г. до 31.12.2004 г. и дължат здравно осигурителни вноски за своя сметка за времето през което са били в чужбина /т.е. стари задължения/. **Условието да могат да бъдат освободени от задължението за внасяне на дължимите вноски е:**

- да не са ползвали здравни услуги от НЗОК за календарната година, през която са пребивавали повече от 183 дни извън страната;

- да са били задължително здравно осигурявани по реда на законодателството в страните, в които са пребивавали; За освобождаването от задължението за заплащане на здравноосигурителни вноски се предлага тези лица да могат да подадат до 31.12.2006 г. лично или чрез упълномощено лице заявление в териториалното поделение на НОИ. Към него се прилагат: удостоверение от Националната здравноосигурителна каса, документ от МВР, удостоверяващ времето на пребиваване извън страната, както и документ от съответните здравноосигурителни институции, включващи периода на здравно осигуряване.

Държавната агенция за българите в чужбина

Джон Атанасов, 1952 Г.

ДЖОН АТАНАСОВ

ЗАБРАВЕНИЯТ СЪЗДАТЕЛ НА КОМПЮТЪРА

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

На 15. 6. 2005 г. се навършват десет години от смъртта на изобретателя на автоматичния електронен цифров компютър Джон Атанасов. Неговото фундаментално откритие е електронното цифрово смятане. Днес почти всеки българин знае отговора на въпроса “Кой е изобретил първия електронен цифров компютър?” По редица причини обаче в научната литература все още се среща и с неточното твърдение, че първият електронен цифров компютър е ЕНИАК, създаден от Джон Екърт и Джон Мокли.

БЪЛГАРИЯ ПЪРВА ОТКРИ ДЖОН АТАНАСОВ

През 1970 г. инж.Георги Алипиев прочита в предговора на книгата на Р.К.Ричардс “Електронни цифрови системи”, че “родословието на всички електронни цифрови системи започва от ... компютъра на Атанасов и Бери”. Тази информация достига до акад. Благовест Сендов, който издирва адреса на Джон Атанасов в Университета на Айова, САЩ. В първото си писмо Сендов моли Атанасов да напише биографията си и да сподели какво знае за своя български произход. Следват две посещения на Атанасов и съпругата му Алис в България. Гостите посещават редица български градове, както и родното село на баща му Иван – Бояджик, Ямболско. По време на първото си посещение през ноември 1970 г., великият изобретател е награден с орден “Кирил и Методий” I степен. В благодарствено писмо Атанасов пише: “Получи се странна аномалия – благодарение на усърдието на БАН България оцени моята дейност преди САЩ”.

Второто и последно посещение е през 1985 г. Джон Атанасов е почетен гост на Международната конференция във Варна “Децага в информационния век: утрешните проблеми днес”. Получава наградата ”Народна република България” I степен “като първооткривател на ЦЕИМ”. Две години преди това е избран за чуждестранен член на БАН, а през 1988 г. с името “Атанасов” е назован първият, открит от българи, астероид.

БЪЛГАРСКИТЕ КОРЕНИ

“Моят баща е роден на 6.1.1976 г. по времето, когато нашият народ се готви да въстане срещу Турция. Преди да избухне въстанието, турските управници заставят жителите на Бояджик да напуснат домовете си, за да бъдат те опожарени. Докато моят дядо бяга със сина си на ръце, последван от баба ми, група турски войници го прострелват в гърдите. Куршумът, който го убива, оставя белег върху челото на моя баща за цял живот.

Тринадесетгодишен, моят баща пристига в Съединените щати и на 15 години остава съвсем сам. След това невероятно начало той завършва университета “Колгейт” и се оженва за майка ми – една американка, чийто дядо се е сражавал по време на нашата Гражданска война между Севера и Юга. Баща ми непрекъснато изпитваше желание да заведе съпругата и децата си в България, но така и не успя” - пише Джон Атанасов в книгата си “Началото”.

“Майка ми ... е типична американка със смесица от ирландска, английска и френска кръв, тъй че българският език никога не се говорел в нашия дом.” Самият Атанасов винаги афишира българския си произход, като същевременно счита, че е граж-

Джон Атанасов с прочутото си изобретение

Надгробната плоча на Джон Атанасов в Мериленд

В работилницата в Мериленд, 1967 г.

данин на Америка. Казва, че изобретателството, бодростта и влечението към градинарството и лозарството се дължат на българската кръв във вените му. През 1990 г. в Белия дом Джордж Буш - Старши връчва на Джон Атанасов Националния медал за технологии с думите: "Проф. Джон Атанасов, който винаги е подчертавал българския си произход и се гордее с него, е пример за всички нас."

ФУНДАМЕНТАЛНОТО ИЗОБРЕТЕНИЕ

Джон Винсът Атанасов е роден на 4. 10. 1903 г. в Химълтън, щата Ню Йорк в семейството на Иван и Айва Атанасови. Завършва средно училище в Мелбърн, щата Флорида и електроинженерство в Университета на Флорида през 1925 г. През 1926 г. става магистър по математика в Щатския колеж на Айова, където по-късно е доцент по математика и физика. В университета на Уинсконсин получава титлата "доктор по теоретична физика". Работата със специализанти и докторанти го кара да търси нови, по-ефективни методи за решаване на големи системи линейни алгебрични уравнения. Ето какво си спомня Атанасов в първото си писмо, изпратено до Благвест Сендов през септември 1970 г.: "Накрая се одързостих да пристъпя към конструирането на нови изчислителни методи. В една много студена нощ през късната есен на 1937 г. се върнах в кабинета си в университета да работя по този проблем.. Опитвах се да се настроя по проблема, премисляйки детайл след детайл, но нищо не излизаше. Отчаян се качих на колата си, изминах повече от 300 км. Със скорост над 100 км/час, излязох в мразовитата нощ и влязох в един бар или страноприемница. За няколко минути усетих ума си много спокоен и чист и като че ли виждах и без

всякакви справочници и бележки всичките си знания и опит. Когато потеглих за дома си рано сутринта, в значителна степен бях достигнал до съществено нов подход към изчислителния процес. ...Най-напред работих сам, но към есента на 1939 г. набавих средства и наех Клифърд Бери. През късната есен на същата година се появи първият наш прототип, извършващ операциите събиране и изваждане." По прототипа от 1939 г. в периода 1940 - 42 г. е създаден компютърът ABC (Атанасов - Бери компютър). В него са залегнали четири принципа, които и до днес са в основата на всеки компютър: двоичната система, регенеративната памет, логическите схеми като елементи на програма и електронните елементи като носители на информация. Атанасов и Бери не успяват да патентоват компютъра ABC. Те се натъкват на редица бюрократични пречки, създавани

от Щатския колеж в Айова. През 1942 г. Атанасов започва работа в Морскоартилерийската лаборатория на САЩ и до 1966 г. неговите интереси се изместват изцяло в областта на динамиката на корабите.

КАК СЕ ВЗАИМСТВАТ НАУЧНИ ОТКРИТИЯ

През лятото на 1941 г. Джон Мокли се среща с Атанасов, като подробно се запознава с устройството и действието на компютъра ABC, включително и с ръкописа от 35 стр., изготвен от Атанасов. Две години по-късно, Мокли заедно с Джон Преспър Екърт с екип от инженери създават изчислителната машина ЕНИАК, първия в света универсален компютър, който патентоват. Мокли взаимства идеите на Атанасов. В продължение на 30 години светът живее в заблуда кой е създал електронния цифров компютър.

В музея на цифровия компютър, 1980 г.

СЪДЕБНИЯТ ПРОЦЕС НА ФИРМИТЕ “ХЪНИУЛ” СРЕЩУ “СПЕРИ РЕНД”

Истината излиза най-вече, когато през 1973 г. Федералният съд в Минеаполис постановява, че първооткривателят на компютъра е Джон Атанасов, а Екърт и Мокли са взаимствали идеята му. Това разкритие дължим на фирмата “Хъниуел”. Тя отказва да плаща такси на “Спери Ренд”, притежаваща патента ЕНИАК, в резултат на което е заведено дело. Адвокатите на “Хъниуел” научават за Джон Атанасов от книгата на Р. Ричардс и го призовават за ключов свидетел по делото, продължило 135 дни. Само показанията на Атанасов са в размер на 1338 стр. Съдията Търл Ларсън обявява патента ЕНИАК за невалиден. *Отсъжда, че Джон Атанасов и Клифърд Бери са конструирали първия електронен цифров компютър в Щатския колеж на Айова в периода 1939-1942 г.* Отсъжда също, че Мокли е взаимствал идеите на Атанасов и ги е представял като свои и че Мокли и Екърт нямат права над патента. Атанасов обаче не подава документи за получаване на патент и поради този факт днес никой не притежава патента за електронния цифров компютър. Ученият успява да патентова над 30 други изобретения. За съжаление, на делото не се дава голяма гласност поради избухналата афера “Уотъргейт”.

ПРИНОСЪТ НА ДЖОН АТАНАСОВ

Джон Атанасов е дал на света електронното цифрово смятане и електронната обработка на информация. Той е първият, който осъществява автоматично смятане с числа, представяни чрез електронни ме-

диуми, а не чрез използваните дотогава механични медиуми. Забележителен е неговият принос и във въвеждането на двоичните бройни системи.

“И преди Атанасов е имало компютри, но без Атанасов нямаше да има информационна ера, нямаше да има Интернет и мобифони, нямаше да има и прецизни военни оръжия”. Акад. Б.Сендов

Получил ли е днес Джон Атанасов категорично признание за своето откритие? Отговорът на този въпрос не е еднозначен. Атанасов е въввлечен като свидетел в дело, в което фирмите не се интересуват кой

е първооткривателят на електронния цифров компютър, а дали трябва да се плаща за патента ЕНИАК. Съдът постановява, че патентът е невалиден, тъй като не Мокли и Екърт, а Атанасов и Бери са конструирали първия електронен цифров компютър. С това делото приключва.

Джон Атанасов получава много награди и научни степени и името му става достойно на широката общественост, но и до днес – десет години след неговата смърт - в редица справочници и учебници Мокли и Екърт продължават да фигурират като създатели на електронния цифров компютър.

С радост можем да констатираме, че пълно признание той получи в родината на своя баща – България. В нея той беше за първи път отличен с най-големите български отличия. На неговото дело бяха посветени редица изследвания и публикации. А по случай 100 години от рождението му в София пред сградата на телефонната палата бе открит паметник на Джон Атанасов. ■

ОТЛИЧИЯ И НАГРАДИ В САЩ

- 1945** – U. S. Navy Distinguished Service Award – най-високото почетно отличие на военноморските сили на САЩ. Присъдена за изобретяването на миночистачни устройства.
- 1984** – Computer Pioneer Medal of IEEE – Computer Society.
- 1985** – Holley Medal – най-високата награда на Американското дружество на машинните инженери за откритие и конструкция на първия цифров компютър
- 1989** – Information Resource Management Hall of Fame, Washington
- 1990** – National Medal of Science and Technology for 1990, връчен от президента Джордж Буш в Белия дом. Това е най-голямата от наградите, получавани от Атанасов.

Президентът на САЩ Джордж Буш връчва на Джон Атанасов Националния медал за технологии, 1990 г.

БЪЛГАРИЯ И ЕВРОПЕЙСКИЯТ СЪЮЗ

На 25 април 2005 г. в Ноймюнстерското абатство в Люксембург бе подписан Договорът за присъединяване на България и Румъния към Европейския съюз, който беше ратифициран в Народното събрание на 12 май 2005 г. Едни от най-дискутираните теми са предпазната клауза, финансовата рамка и преходните периоди.

С няколко въпроса относно сложната и специфична европроблематика се обърнахме към прес-аташето на българското посолство МИЛА ПЕТРОВИЧ-ЦОНЕВА – специалист по европейските въпроси и заклет еврооптимист.

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

Г-жо Цонева, как оценявате историческата значимост на подписания на 25. 4. 2005 г. договор за присъединяването на България и Румъния към ЕС? Ще промени ли той бъдещето на страната ни? България измина дълъг път на подготовка за присъединяване към ЕС - над 9 години. След подадената молба за членство през декември 1995 г., Европейската комисия публикува през юли 1997 г. становището си по кандидатурата на страната за членство. През декември 1999 г. на Европейския съвет в Хелзинки бе взето решение за започване преговори за членство с България. Началото по същество бе поставено на 15 февруари 2000 г. Самите преговори отнеха близо 5 години.

Постигнахме възможно най-изгодните за България договорености, както и равно третиране с десетте нови страни-членки на ЕС. Това може да се счита за успех не само на няколко поредни български правителства, но и на цялото общество. Подписването на Договора за присъединяване на България към ЕС е един от крайгълните камъни в съвременната история на страната ни. На пресконференцията, след официалната церемония

в Люксембург на 25 юни, президентът Първанов, който, както знаете, е историк, каза, че от историческа гледна точка, това е "най-добрият договор, под който български държавници са поставяли своя подпис" и в чието изготвяне страната ни е участвала. Считаю, че казаното от президента най-добре определя историческата значимост на събитието.

Присъединяването на страната ни към ЕС безспорно представлява възстановяване на историческата справедливост. България се завръща там, където принадлежи по силата на своята история, култура и ценности. Все пак, не бива да забравяме, че членството си получаваме не само заради това, че исторически принадлежим към европейското пространство. Договорът е признание за положените усилия и за напредъка, осъществен от страната при изпълнението на високите критерии за членство в ЕС.

В отговор на втората част на Вашия въпрос, считам, че Договорът за присъединяване

Президентът Първанов, премиерът Сакскобургготски и външният министър Паси се поздравяват след подписване на Договора на 25. 4. 2005 г.

Декември 1995

Българското правителство взема решение да подаде молба за членство в ЕС.

14 декември 1995

37-то Народното събрание гласува решение България да подаде официално молба за пълноправно членство в ЕС.

15 - 16 декември 1995

По време на третата среща на държавните и правителствени ръководители в рамките на Европейския съвет в Мадрид на Хавиер Солана е връчена молбата на Република България за членство в ЕС. Европейският съвет възлага на Европейската комисия да изготви становища върху молбите за членство на асоциираните страни.

3 март 1997

Европейската комисия отправя покана към България да актуализира подадената по въпросника информация.

17-18 март 1997

Комисарят Ханс Ван дер Брук пристига на официална визита в София. На нея са очертани основните мерки, които трябва да бъдат взети от българското правителство за подготовката на България за разширяването на ЕС.

16 юли 1997

Излиза становището по молбата на България за членство в рамките на План 2000. Становището оценява Република България като страна-кандидатка, която не е достатъчно готова да започне преговори за присъединяване.

12-13 декември 1997

Европейският съвет в Люксембург взема решение да започне преговори за присъединяване с Унгария, Полша, Естония, Чехия, Словения и Кипър. Заедно с това решава подготовката за преговори с България, Латвия, Литва, Словакия и Румъния да се ускори.

23 март 1998

Министерският съвет на Република България приема Национална стратегия за присъединяване на Република България към ЕС.

27 април 1998

Започва многостранният аналитичен преглед на законодателството на страната ни.

10 март 1999

Министерският съвет на Република България приема Постановление №47, с което създава Съвет по европейска интеграция и тематични работни групи за координация на процеса на присъединяване на България към ЕС.

13 октомври 1999

Европейската комисия публикува втори редовен доклад за напредъка на страните кандидатки за членство.

29 ноември 1999

Подписан е меморандум с ЕК по отношение срокове за извеждане от експлоатация на блокове в АЕЦ Козлодуй.

10 декември 1999

Европейският съвет в Хелзинки взема решение да открие преговори с България, Латвия, Литва, Словакия, Румъния и Малта.

20 януари 2000

Правителството приема Постановление №3, с което определя главен преговарящ, основен екип на преговорите и създава работни групи по преговорните глави.

15 февруари 2000

Провежда се първото заседание на Междуправителствената конференция за присъединяването на България. Това е официалното откриване на преговорите.

28 март 2000

Започва първото работно заседание по преговорите на ниво заместници. България представя преговорни позиции по 8 глави.

1 декември 2000

Съветът на министрите по правосъдие и вътрешни работи на ЕС взема решение за извеждане на България от негативния визов списък "Шенген".

24 - 25 октомври 2002

Европейският съвет в Брюксел взема решение, че Комисията и Съветът ще подготвят «пакет» за България и Румъния, който ще бъде представен за одобрение на Срещата на върха в Копенхаген през декември 2002. Този «пакет» ще съдържа като минимум детайлизирана «пътна карта» за присъединяването на двете страни, както и увеличена предприемчивостна помощ.

12 - 13 декември 2002

На Срещата на върха в Копенхаген е връчена Пътна карта за присъединяване на България и Румъния.

16 - 17 юни 2003

Министърът на външните работи Соломон Паси участва в заседание на Конференцията по присъединяването на България към ЕС на равнище министри. Като крайна дата за приключване на преговорите с ЕС е потвърдена 2004 г.

19 октомври 2003

България затваря 26 от общо 30 глави. С това тя е затворила всички «технически глави» в преговорите.

29 октомври 2003

На 18-то заседание на Междуправителствената конференция по присъединяването на България към ЕС в Брюксел е взето решение за затваряне на Глава 24 от преговорите на

Симеон Саксбургготски с Романо Проди и Гюнтер Ферхойген, 2001 г.

Меглена Кунева

ни дава един огромен исторически шанс. А доколко той ще промени нашето бъдеще, зависи преди всичко от собствените ни възможности да реализираме този шанс.

Какви са реформите, които България трябва да направи и основните проблеми, които ѝ предстои да реши до 1. 1. 2007 г.? Има ли опасност ЕС да прибегне към предпазната клауза, позволяваща отлагане присъединяването на страната ни с една година?

До пълноправното членство на България в ЕС (от 1 януари 2007 г.) остава година и половина, в която страната ни има да свърши още много работа. Спечелихме доверието на европейските партньори, но сега трябва да го оправдаем като продължим да спазваме стриктно обещанията си. В оставащите месеци до пълноправното ни членство, страната ни трябва да изпълнява постите ангажименти, да провежда необходимите реформи и то не само, за да удовлетворява изискванията на Европейския съюз, а преди всичко, за да се подготви самата тя по-добре да изпълнява задълженията и да упражнява правата си на страна-членка. До края на 2006 г., българските институции, бизнесът и цялото ни общество ще имат време да се «настроят на европейска вълна» във всички чувствителни направления на интеграцията. Междувременно, ЕС стриктно ще следи изпълнението на ангажиментите, които страната ни е поела и най-вече за осъществяване на реформите в съдебната система, за консолидиране и модернизирание на държавната администрация и по-специално звената, които се занимават с управлението на средствата от европейските фондове. Месеците, които предстоят са изключително важни за нашата европейска перспектива. Мониторинговият доклад на ЕС за напредъка на България, който се очаква да бъде публикуван през ноември, ще даде оценка на готовността ни за членство. От тази оценка зависи и задействането на т.нар. *предпазна клауза*.¹ Предпазната клауза следва да се разглежда като инструмент, който има преди всичко

дисциплиниращ ефект, външен стимул, който ни задължава да изпълним ангажиментите си. Или както каза наскоро министърът по европейските въпроси Меглена Кунева: «Нищо не заплашва членството на България откъм, всичко зависи от самите нас». Не бихме могли да очакваме, че ЕС ще направи компромис с поставените изисквания.

Според Националния институт за изследване на общественото мнение 48.8% от българите оценяват положително присъединяването на България към ЕС? От какво според Вас се опасява останалата част на населението?

Информацията, с която разполагам, се разминава с Вашата. Според последното изследване на българската социологическа агенция МБМД, обществената подкрепа за присъединяването на България към ЕС продължава да е доста висока – 69% одобрение. В сравнение с резултатите от края на миналата година се отбелязва устойчивост на подкрепата за членство в Съюза, а мнозинството от интервюираните смятат, че изгодите от членството са повече от ограничените. Подкрепата е най-значителна сред младите, високообразованите и хората с висок социален статус. Най-много от противниците на членството са сред населението над 50 години, с нисък образователен ценз и сред най-бедните. Това, според мен, се обяснява с факта, че тези групи по принцип са по-консервативни по отношение на промените.

Какви са перспективите за България след влизането ѝ в ЕС?

Вероятно няма да е съвсем коректно, ако търсим ползата от членството на България в Европейския съюз само след датата на нейното официално присъединяване - 1 януари 2007 г., тъй като още в процеса на присъединяването страната ни постигна доста добри резултати. Така например, навлизането на 2,1 милиарда евро чуждестранни инвестиции е безпрецедентен приход за България, дължащ се единствено на европейската ориентация на нашата икономика. Нещо повече - Бълга-

рия стана по-привлекателна и за съседите си. Кандидатурите за българско гражданство се увеличават с всяка изминала година, а това само по себе си достатъчно добре показва, че вървим в правилна посока. Европейската интеграция вече играе ролята на един от най-важните стимули за модернизация на страната ни.

След фактическото членство на България в Съюза, в политически план, ще се засили ролята и ще се повиши тежестта на страната ни на международната сцена. Едновременно с това ще се повиши отговорността както на българските политици, така и на българските дипломати за недопускане на действия, които са в противоречие с възприетата от ЕС обща позиция и обща линия на поведение. България следва да приема солидарно тежестите на общата европейска политика.

В икономически план, с присъединяването към ЕС, България ще стане част от огромен вътрешен пазар, обединяващ 450-милиона потребители; на огромно пространство, в което има свободно движение на хора, капитали, стоки, услуги и идеи. Всичко това безспорно ще разкрие допълнителни възможности за българския бизнес. Не на последно място, членството на страната ни в ЕС ще повиши привлекателността на страната ни в очите на чуждестранните инвеститори – за тях това ще

бъде сигурен знак за една придвижима, от политическа и икономическа гледна точка обстановка, създаваща благоприятен инвестиционен климат.

Чисто финансовите измерения на членството ни също не бива да бъдат пренебрегвани – само за първите две години след присъединяването си (т.е. за периода 2007-2009 г.), страната ни ще получи **4,5 млрд. евро**. Все пак, мое твърдо убеждение е, че не трябва да разбираме процеса на присъединяването към ЕС в чисто консумативния му смисъл. Членството ни в ЕС не бива да се разглежда единствено като получаване на средства и ресурси, а по-скоро като получаване на възможности, на лостове, на механизми, които вярвам, че всички ние ще успеем да оползотворим. Европа е преди всичко система от правила - правилата на най-развитата цивилизация, по които скоро ще живеят и българите. Затова трябва да сме с пълното съзнание, че животът в Европа означава най-вече спазване на европейските закони и не бива да отделяме облагите от тяхната цена. Цената включва много труд и работа в ожесточена конкурентна среда, при стриктно спазване на европейските правила. ■

¹ Предпазната клауза, предвижда отлагане на членството на България с една година (т.е. до януари 2008), в случай че бъде констатирано, че страната "е очевидно неподготвена" в "редица важни области".

МИЛА ПЕТРОВИЧ – ЦОНЕВА

Завършва специалност "Международни икономически отношения" в Университета за национално и световно стопанство в София през 2000 г.

Получава магистърска степен по европейска администрация и политика в Колежа на Европа, Брюж, Белгия, 2000-2001.

От октомври 2001 г. работи в МВнР. Между октомври 2001 и септември 2004 г. работи в дирекция "Евроинтеграция".

В периода октомври 2002 – март 2003 г. е на стаж в Европейската комисия в Брюксел.

От септември 2004 г. работи като трети секретар в Политическа секция на Посолството на Р България в Прага. Занимава се предимно с европейски въпроси.

Определя себе си като "непоправим еврооптимист" и вярва в успешното европейско бъдеще на страната ни.

България с Европейския съюз на тема «Правосъдие и вътрешни работи».

12 – 13 декември 2003

На среща на Европейския съюз в Брюксел лидерите на 25-те (15-те сегашни и десетте бъдещи членки на съюза) решават България да бъде приета в Европейския съюз на 1 януари 2007 г. Европейският съвет подкрепя 2004 като година за приключване на преговорите с България и Румъния. Решено е всяка от страните да бъде оценявана по собствените си показатели.

14 януари 2004

Отворена е главата "Други". На 15 юни 2004 г. тя е предварително затворена.

4 юни 2004

По време на преговорите за присъединяване към ЕС на равнище главни преговарящи България затворя главите «Земеделие», «Регионална политика и координация на структурните инструменти» и «Финансови и бюджетни въпроси».

15 юни 2004

След като затворя последните две преговорни глави - «Конкуренция» и «Други въпроси» България приключва преговорите с Европейския Съюз. Така страната ни приключва преговорния процес шест месеца по-рано от предвиденото. Българската делегация договаря една година отсрочка за вноските на страната ни в европейския бюджет и увеличаване на вече одобрените следприсъединителни пакети.

29 октомври 2004

В Рим премиерът Симеон Сакскобургготски и външният министър Соломон Паси подписват от името на България заключителния протокол на Европейския съвет за приемането на Европейската конституция. България не може да подпише самата конституция преди приемането на страната в ЕС на 1 януари 2007 г.

13 април 2005

Европейският парламент гласува с абсолютното мнозинство в подкрепа на подписването на Договора за присъединяване на България към ЕС на 1 януари 2007 г. Подписването на Договора за присъединяване е подкрепено с 522 гласа "за", 70 гласа "против" и 69 "въздържали се". До последно положителният вот беше под въпрос, тъй като най-голямата политическа група в Европарламента - Европейската народна партия, реши да предложи отлагане на гласуването на договора за следващата сесия, която е на 27 и 28 април. Причина бяха вътрешни спорове между институциите и по-конкретно изключването на Европарламента от бюджетната процедура за определяне на финансовата рамка за България и Румъния. Гласуването стана възможно благодарение на постигнатото в последните минути преди вота споразумение между Европарламента, Съвета на министрите и Еврокомисията.

25 април 2005

На тържествена церемония в Люксембург България и Румъния подписват Договора за присъединяване към Европейския съюз от 1 януари 2007 г. От българска страна Договорът за присъединяване бе подписан от президента Георги Първанов, министър-председателя Симеон Сакскобургготски, министърът на външните работи Соломон Паси и министърът по европейските въпроси Меглена Кунева.

ОПЕРНАТА ЗВЕЗДА ВЕСЕЛИНА КАЦАРОВА

МАРИЯ ЗАХАРИЕВА

Веселина Кацарова е триумфиращата българска звезда на световния оперен небосклон. Критиката пише за нея само в превъзходна степен. Певицата е в топ-листата на най-скъпо платените мецосопрани, а ангажиментите ѝ по световните оперни сцени са до 2009 година.

“НИКОЙ НЕ Е ПРОРОК В РОДИНАТА СИ”

Родният град на Кацарова – Стара Загора – дава на България две примадони. Това са Христина Морфова и Анна Томова-Синтова. Морфова заминава за Прага да учи пеене и да прославя родината си извън граница. Синтова от Лайпциг достига до световните сцени като примадона и любимка на великия Караян. А Веселина напуска България, защото не е приета за солистка в Софийската опера и ... става солистка в Цюрих.

Директорът на Цюрихската опера Гросер я чува на заключителния концерт “Гласовете на България” през 1988 г. и я избира сред 50-те участници. Кацарова се включва в концерта в последния момент. Тя е одобрена да участва в международен конкурс в Барселона, но тъй като властите отказват да ѝ платят пътните, остава в България. Или както казва тя – слуша интуицията си, която никога не я лъже. Шансът я среща с Гена Димитрова. Веселина участва в концерта на младите оперни певци, организиран от именитата ни сънародничка. Една импресарка изпраща изпълнението на Кацарова от този концерт на Херберт фон Караян и той я поканва в Залцбург. За съжаление, работи само една седмица с нея и умира. Но Кацарова след Залцбург попада във Виена и подписва договор с директора на операта Холендер. Веднага щом изтича договорът ѝ в Цюрих, започва работа във Виена. След Виенската опера дебютира в „Ла Скала“, в „Ковънт Гардън“, в „Метрополитен“, в Париж, в Мюнхен... От 1991 г. гастролира по всички големи оперни сцени.

“КОРЕНИТЕ СА ДУШАТА, ХАРАКТЕРА НА ЧОВЕКА. ТЕ ТРЯБВА ДА СЕ ПАЗЯТ”

“Ако знаех колко трудно психически ще ми бъде да напусна България, нямаше да го направя....Аз съм патриот, обичам езика си, обичам родния си град”, споделя певицата.

И като доказателство за това през 2004 г. Кацарова записва оригиналния компакт-диск Bulgarian Soul. Той съдържа български народни песни в обработка на Красимир Кюркчийски. В диска участват и “Космическите гласове” на Ваня Монева. С него тя иска да покаже какво е българската

музика – нашето мислене, естетика и език. Немско-френската телевизия ARTE снима за нашата световноизвестна певица документален филм. Вярна на принципите си, Кацарова отказва на режисьорите да я снимат сред дишащите лепило по българските улици циганчета. И филмът за нея става така, както го иска тя. “Аз исках да покажа, че България е родината на Орфей, защото малко хора знаят това.” Нека да добавим, че нейният 6-годишен син Ив-Люсиен говори перфектно български.

“ЗА МЕН ПЕЕНЕТО Е ЖОНГЛИРАНЕ”

Вродената интуиция и интелигентност помагат на Веселина Кацарова в избора на подходящ репертоар. Тя не се стреми към краткотраен успех и осъзнава, че драматичният репертоар погубва младия певец, тъй като той не може да удържи баланса между емоцията и техниката. “Има една роля, която никога не бих пяла – Сантуца от “Селска чест”. Това е ролята, която е унищожила много мецосопрани”. Певецата смята, че пеенето е като спорта, защото изисква не само гласови, но и физически и психически качества. Кацарова има късмет, защото съпругът на известната певица Гуинет Джоунс я свързва с импресариото Жерминал Хилберт, който също я предпазва от прибързано навлизане в драматични партии. А мъжът ѝ Рене е неин почитател. Той се грижи за ангажиментите и за имиджа ѝ. Засега певицата изпълнява основно Моцарт, Белини, Доницети и Росини. По нейните думи Моцарт ѝ показва пътят към пеенето. “Моцарт ме научи гласът да слуша мен, а не аз да се ръководя от гласа си. Росини ме научи как да запазя пъргавината на гласа си.”

“НЯМА ПО-ЧИСТО НЕЩО ОТ МУЗИКАТА”

Малката Веселина мечтае за сцената от четиригодишна. Като пианистка в Старозагорското музикално училище акомпанира на много певци и се увлича от пеенето. Завършва Консерваторията в класа на проф. Реса Колева и стремглаво се изкачва по световните оперни театри. Дебютът ѝ е с Розина от “Севилският бръснар” на Росини в Софийската опера. Мнозина помнят и нейното първо появяване по Българската телевизия с арията на Розина в края на 80-те години в концерта на младите оперни певци, организиран от Гена Димитрова. В София младата певица пее още в “Набуко” и “Силата на съдбата” от Верди, след което заминава за Швейцария. В Цюрихската опера участва във Вагнеровия “Залез на боговете”. Дебютът ѝ във Виенската Щатсопера е отново с Розина и то само с една оркестрална репетиция. Кацарова е любимката на Залцбургския фестивал. През 2003 г. е обя-

Със знаменития Алфредо Краус

вена за най-добрата певица на фестивала (списание News), а в класацията на Festspiele magazine е на първо място сред мецосопраните. Пее под палката на световноизвестните диригенти Рикардо Мути, Клаудио Абадо, Колин Дейвис, Харнонкур, Баренбойм, Сейджи Озава, Волфганг Савалиш в спектакли на най-големите оперни театри в Милано, Париж, Ню Йорк, Мюнхен, Залцбург, Виена, Токио, Барцелона, Амстердам, Берлин, Чикаго...

Веселина Кацарова е най-вълнуващата млада певица на международната сцена днес. Едно мецосопрано, което се появява веднъж на генерация, но само ако имае късмет.

Сан Франциско, “Екзаминър”, 1997 г.

Кацарова смята, че оперният певец е и драматичен актьор. Контактът с публиката за нея е много силен и постоянен обмен на

флуиди. “Намерих на сцената най-голямата свобода – не само на гласа, но и на тялото си. На сцената нямам тези комплекси, които имам в живота. А всеки има комплекси.”

Животът ѝ дава шанс и тя умее да го използва. Когато през 1992 г. Жерар Мартие я среща в Залцбург и я пита дали може да изпее след 20 дни Танкред вместо Мерилин Хорн, тя се съгласява, без да се замисли, че Танкред е една от най-дългите и трудни мецосопранови роли. Изпълнява ролята сензационно и става една от най-известните изпълнителки на тази партия, която впоследствие записва. Днес Веселина Кацарова е един от най-добрите мецосопрани на нашето време. Нейният невероятен глас и изключителното ѝ сценично присъствие ѝ носят суперлативите на музикалната критика и нестихващите овации на публиката по целия свят. ■

ВЕСЕЛИНА КАЦАРОВА е родена на 18 юли 1965 г. в Стара Загора. Завършва Музикалното училище в родния си град с пиано. От 1984 – 89 г. учи пеене в Музикалната академия в София в класа на проф. Реса Колева. Дебютира в Софийската опера в ролята на Розина от “Севилският бръснар” на Росини. През 1989 г. става солистка на Цюрихската опера. Две години по-късно дебютира в Залцбург и Виена. От 1991 г. гастролна по световните оперни сцени.

Веселина Кацарова в Прага, 25. 5. 2005 г.

НИЕ, БЪЛГАРИТЕ, ТРЯБВА ДА МОЖЕМ ПОВЕЧЕ ОТ ДРУГИТЕ

С Веселина Кацарова се запознах и разговарях по време на репетицията ѝ в Народния театър в Прага. Макар че ѝ предстоеше тежък концерт, тя без колебание се съгласи да даде интервю за списание “Българи” и с поразяваща естественост и непринуденост сподели някои свои мисли за изкуството. Нейният концерт в Stavovské divadlo беше събитие в музикалния живот на Прага.

Г-жо Кацарова, как стигнахте до световните оперни сцени?

В България има тенденция много наши певци да бъдат обявявани от медиите за световноизвестни. Не искам да се самоизтъквам, но е факт, че пея на големите оперни сцени вече 15 години. Мисля, че да достигна до тях ми помогна това, че съм пианистка и за разлика от другите певци имам инструментално мислене. Благодарна съм на своята професорка от Консерваторията Реса Колева. Тя ме научи на дихание и ми даде основите на оперната техника. Помогнали са ми и музиканти от целия свят – големите диригенти Караян, Баренбойм, Хорнкур, Колин Дейвис, Мути и др. Имах изключителната възможност да работя с Караян в края на жизнения му път.

Но най-много са направили за мен моите родители. И самата аз съм направила много за себе си. Не бързах, като повечето

певци, да навлизам в драматичния репертоар и затова пея по световните оперни сцени от 1988 г.

Кой Ви даваше съвети в началото на Вашата кариера?

Мирела Френи и много други. Насърчаваше ме и Анна Томова-Синтова. Близка бях с Нели Божкова и с Николай Гяуров. Осъзнах навреме, че не се цени викането и силовото пеене, а филигранното изпълнение и изключителната музикалност. Певците, които викат, пеят максимално десет години.

Вие сте известна като изпълнителка най-вече на Моцарт, Россини, Белини. Какъв е Вашият репертоар сега?

Аз все още пея този репертоар, защото е много важно един певец да умее да жонглира с гласа си, да използва цветовете в него, да може да пее и тихо. Тези неща

щадят гласа. Силата не е толкова важна, защото човек има свеж глас първите десет години. А след това? За съжаление, мнозина певци проумяват твърде късно тези певчески истини. Чух едно изказване, което никога няма да забравя.

Гласът е като една свирка и тя постоянно става все по-къса и по-къса. И колкото по-къса става, толкова повече трябва се използва техниката. Защото физиката в един момент отказва. Както при тенисистите - и те работят с техниката, за да избягнат травмите. След два месеца ставам на 40 години. През 2008 г. ще пея Кармен. След това – Еболи. Навлизам в нов репертоар...

Какво според Вас трябва да знаят младите певци?

На мен ми се иска в България да се казва истината за пеенето. За съжаление, чувам неща, които не са верни. Казват, че вече не се раждат големи певци. Певци се раждат. Но големи певци не се раждат всяка година. Гениалният певец има не само глас, но и обаяние, красота, излъчване. Дори и като не пее, говори с личността си. Тези неща трябва да се казват на младите и да се подтикват към работа.

Има нещо много важно, което искам да подчертая. *Ние, българите, трябва да можем повече от другите.*

Такъв е нашият изграден имидж. Изискванията към нас са много по-високи, отколкото към останалите певци. Това аз наричам културен тероризъм. Не се страхувам да го кажа. Подчертавала съм го в много интервюта за западната преса. Ние, българите, трябва да можем повече, за да се изкачим на световно ниво.

Вие сте носителка на редица награди. Кои са те?

Два пъти съм носител на “Ехо – класика”. Тази известна награда получават и попизпълнителите. На 39 години станах “камерзенгерин” в Мюнхен. Това е найпрестижната награда в Германия и Австрия. Имам и доста други... Но има нещо много по-важно от наградите. Аз съм жена и майка и много ценя това. Защото в нашата професия хората са прекалено емоционални и чувствителни. Често остават сами и това ги прави нещастни.

Какво ще пожелаете на българите в Чехия?

Обичайте България! Аз много обичам своята родина, обичам своя език и своя народ. Знаете ли колко съм плакала за България, когато я напуснах? Знаете ли колко ми е студено и чуждо навън? И как ми липсва българското слънце? Затова, като се пенсионирам, ще се върна в България. А в душата си оставам българка завинаги. ■

ЗА БЪЛГАРИЯ МИСЛЯ НЕПРЕКЪСНАТО

Инж. Лудек Шопов е роден през 1969 година в Прага. Баща му, Боян Шопов, идва в Чехия през 1957 година като строителен работник. Лудек Шопов завършва през 1987 година строителен техникум в Прага, а през 1996 година - фирмена икономика във Висшия икономически институт в чешката столица. Карриерата си започва като менажер във фирма COPY GENERAL. През 1999 г. постъпва на работа в ELTODO като завеждащ отделение по имуществото. От 2000 г. е последователно икономически менажер, а от 2002 г. и директор на ELTODO POWER. Семейн, с едно дете.

СТЕЛА ДАВИДОВА

Г-н Шопов, Вие сте директор на голям завод в Прага, произвеждащ приспособления за улично осветление. Разкажете ни нещо повече за менажерската си дейност, свързана със завода.

Освен основното производство, нашият завод произвежда още допълнителни приспособления, свързани с пътищата, например: светофари, интелигентни пътни знаци, т.е такива, в които информацията се мени, информационни табла за гари, спортни зали, стадиони. Паралелно с горепосочената продукция се специализираме и в изработване на осветление за цялостното летищно пространство -

писти, пътни знаци на пистите, овладяване и мониторинг на летищните системи.

Виждам, че дейността на фирмата е разнообразна и доста отговорна. Имате ли достатъчно клиенти и как стои въпросът с конкуренцията?

Във всички сфери днес е голяма конкуренция. Стараем се да бъдем винаги във всяка област между водещите фирми. Нашите работници са високо професионално подготвени. За изключителен успех смятаме професионалната връзка и сътрудничество между поколенията. От старите черпим опит, а новите въвеждат съвременни трендове. Успешно си сътрудничим с големи чешки и международни фирми от тази система. Успяхме да изградим и своя учебно-професионална база. ЕЛТОДО има промишлено училище и среден електротехнически техникум. За работниците са предвидени дългосрочни и краткосрочни стажове в чужбина.

Лудек Шопов с баща си Боян Шопов

Г-н Шопов, Вие сте чешки гражданин, но ваши корени намираме и в България. Какво ще ни разкажете за родината на вашия баща?

Като малък възприемах България единствено чрез морето и гостуването при роднините на татко. При завръщането си в Чехия, забравях за България. Сега за България мисля непрекъснато. Аз и моите братовчеди неусетно пораснахме. Да знаете само колко много планове, идеи, надежди за бъдеща съвместна работа обмисляме!

За мен България не е само родината на татко, страна с прекрасна природа и древна история. Като менажер в ELTODO, гледам на нея и като на страна, в която чуждестранният бизнес процъфтява. Затова съм и активен член на работна група от ELTODO, която подготвя сериозна концепция относно вкарване на инвестиции в България. Много съм щастлив, че съпругата ми е съмишленик на българската кауза. След като почувства сърдечността на роднините ми, сега тя обича всичко българско. Нейна е идеята вече половин година професионално да изучаваме български език. Разбира се, това доставя огромна радост на всички близки в България и най-много на татко.

Какво бихте пожелали на читателите на списание "Българи?"

Да запазят своята идентичност не само тук в Чехия, но където и да са по света. Навсякъде да се чувстват като у дома, за да могат непринудено след време да пренесат световния и европейски опит в страната, в която са се родили и израсли. А за себе си? Ще направя всичко възможно с опита, който имам да помогна за процъфтяването на България. ■

На почивка във Варна

БЪЛГАРСКАТА ПРЕСА ПРЕМИНА ПРЕЗ ЕДИН МНОГО ЖЕСТОК ПЕРИОД ТВЪРДИ ГЛАВНИЯТ РЕДАКТОР НА В. Lidové noviny ВЕСЕЛИН ВАЧКОВ

ИВАН ИВАНОВ

Веселин Вачков (36) е един от тези наши сънародници, чиито професионални успехи допринасят за добрия медиален имидж на страната ни в Чешката република. Под негово ръководство третият най-четен чешки вестник се утвърди като респектиращ и сериозен дневник, който е образец за професионална журналистика.

Ти си най-дълго изпълняващият функция главен редактор в новата история на Lidové noviny. С какво обясняваш този факт?

В първите години след революцията много дълго време нито журналистите, нито издателите тук умееха да правят вестници. В резултат на което взаимоотношенията между шеф-редактора и издателя бяха

нарушени и нито една от двете страни не знаеха точно какво искат. Това водеше до краткотрайност на отношенията. Много от моите предшественици след година-две в тази функция предпочетоха да преминат към политиката. Това, че аз съм пета година шеф-редактор, е резултат от професионализацията на професията ни като цяло. Какъв професионалист съм

аз, това вече трябва да кажат колегите и читателите.

Кога беше първата ти среща с Lidové noviny, кога написа първия си материал за тях?

Като студент в трети или четвърти курс на университета. Стана много случайно, както повечето важни неща в живота. Един мой състудент-унгарец, който е в момента шеф-редактор на списание Euro, тогава работеше в Lidové noviny и веднъж ме срещна на стъпалата на факултета и ми каза: "Защо не напишеш нещо при нас за България". В интерес на истината днес вече не си спомням за какво точно писах тогава, но се запознах с други журналисти от международната редакция на вестника и написах няколко други материали за България. През 1997 година започнах работа в Lidové noviny като едитор на трета страница, където тогава беше темата на броя.

Какво последва след това?

Това бяха много бурни години в Lidové noviny, когато почти изцяло се промени съставът на редакцията. Дойдоха много нови хора и след три-четири месеца станах отговорен редактор на петъчното списание и съботното приложение на вестника. С това се занимавах до 1999 година, когато станах заместник-главен редактор, а година по-късно – главен редактор.

Какви са качествата, без които не може главният редактор на каквото и да е издание?

Звучи малко банално, но отговорът е обичайно към работата. В едно политическо издание, каквото е Lidové noviny, е важно човек да преодолее излишния респект от институции и големи личности, защото в крайна сметка ние сме тук, за да ги контролираме. Спомням си, когато за пръв път ми се обади Вацлав Клаус по телефона и започна да се оплаква заради някакво заглавие в броя. Това беше през втората седмица от работата ми като главен редактор. В първия момент човек се сепва, но след това трябва да се окопитиш и да го поставиш, където му е мястото, защото в момента, в който се уплашиш – губиш. Ако те е страх, тази работа не можеш да я вършиш.

Често явление ли са телефонните обаждания от политическите върхове?

Бяха често явление. И политиките се образоваха повече медиално и разбраха, че е излишно да влизат в конфликт с медиите.

Част от твоята професия са и лични срещи с политици. Как те възприемат, ставало ли е някога въпрос, че не си чех?

Не си спомням за такъв случай, защото те ме възприемат като Lidové noviny, а не като Веселин Вачков, който произхожда от България.

И никой от тях не ти е разказвал как е бил на море в България през шейсет и някоя си година?

При срещи с писатели или хора от бизнеса това става често, но политиците много внимават да са коректни и да говорят само на определени теми.

Доволен ли си от това как чешката преса отразява България?

Смятам, че има напредък и че нещата се подобряват. До известна степен изчезна презрителният тон, който се чуваше в средата на 90-те години. Тонът, че ние сме шампионите, а тези там от Балканите, са изостанали и бедни, вече е преодолян.

Но все още в чешката преса се пише много малко за България.

Да, но това е всъщност прекрасно. В журналистиката добрата новина е лощата новина. Това, че за България се пише рядко, е показател, че нищо лошо там не се случва. Освен това, ако се направи някакво изследване или преброяване колко често се пише за България във връзка с туризма и то винаги много положително, и колко често за крадците и чейнчаджийите по Вацлавака, може би ще се окаже, че като цяло нещата са доста балансирани. Когато се напише нещо лошо за България, българите тук реагират много емоционално, но когато се напише нещо положително, те реагират неутрално.

Срещал ли си се с опити за лобинг в полза на България от външна страна?

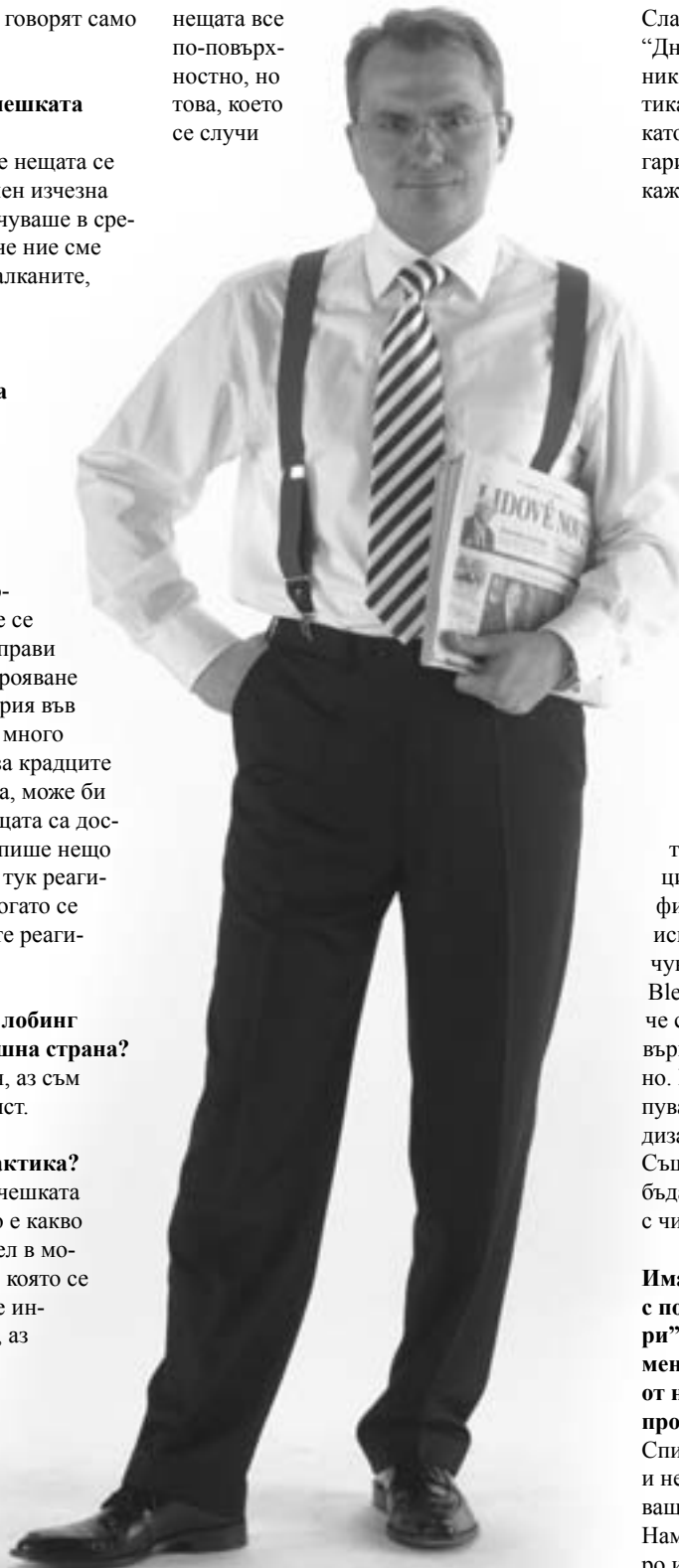
Да, но макар че съм българин, аз съм преди всичко чешки журналист.

Какво означава това на практика?

Това означава, че аз пиша за чешката публика и за мен определящо е какво е интересно за чешкия читател в момента. Ако българската тема, която се предлага, не е актуална и не е интересна за тукашния читател, аз не мога да пусна материал за България.

Следиш ли българската преса, какви са разликите между българската и чешката преса?

Според мен българската преса премина през един много жесток период на опошляване и примитивизиране. През 90-те години така нареченият език на "24 часа", който, най-мекото казано, се отличава с нискокултурен начин на изразяване и обясняване на света, започна да доминира във всички медии. И чешките медии имат тенденции да обясняват нещата все по-повърхностно, но това, което се случи

в България беше в много по-големи размери и за съжаление, проникна много дълбоко в медиите. В крайна сметка, като вземете най-четения вестник "Труд" и го сравните с чешки вестник, ще установите, че той е поблизко до Blesk, отколкото до Mladá fronta DNES, примерно.

Това не звучи много оптимистично за цялостното ниво на писане в България. Слава Богу, има и качествени издания като "Дневник" или "Капитал", който е седмичник и демонстрира отговорна журналистика и добра работа с източниците. Но като цяло, вестниците и списанията в България се правят доста лекомислено, да не кажа някоя по-силна дума.

Всеки медиен пазар има своите стереотипи, какви са стереотипите на чешкия пазар?

Открито казано, свикнал съм да приемам нещата такива, каквито са. Медиите трябва да слушат читателите какво искат и да им го дават, а не да се опитват да променят нещата.

Но ако на читателите се дава само това, което искат, няма ли опасност всички издания да станат от типа на Blesk?

За щастие, не всички искат Blesk и слава Богу, че е така. След огромното нарастване на интереса към жълтата преса през изминалите години, това явление достигна своя таван. Публиката се насити на сензационността и понеже има повече финансови възможности, днес започва да иска от медиите ниво, което им дава чувство на статут. Не можеш да държиш Blesk и да твърдиш на партньорите си, че си интелектуалец или мениджър. Не върви. Трябва да държиш нещо по-сериозно. И в хипермаркетите хората днес купуват все по-модерни стоки с по-добър дизайн, дори и да са на по-високи цени. Същото е и в медиите, които трябва да бъдат много по-изтънчени в работата си с читателя.

Имаше възможност да се запознаеш с последния брой на списание "България", за което даваш интервю в момента. Какви са твоите впечатления от неговата концептуална и визуална промяна?

Списанието изглежда много свежо. Както и неговата първа страница, която е решаваща за успеха на всяко едно издание. Намирам, че съдържанието е много пълно и добре избрано. Желая на списание "България" много бъдещи успехи. ■

В България започна издаването на списание "Чехопис". То се списва от български студенти по чешка филология и има за цел не само да развива културните отношения между двете държави, а и да покаже, че те отдавна са факт. "Чехопис" се издава с представителна и образователна цел и се разпространява безплатно. Екземпляри от списанието получават редица университети от Европа – в Прага, Бърно, Брюксел, Виена, Стокхолм и др. Проектът е едногодишен и е спонсориран от Студентския съвет към СУ "Св. Климент Охридски" и преводаческа къща "Скриванек". Главен редактор е Ева Коваржова, гл. асистент към катедра "Славянско езикознание" в Софийския университет.

Министърът на културата и туризма Нина Чилова договори тракийска експозиция в Париж и Рим. Панорамната археологическа изложба ще се осъществи с подкрепата на италианския президент Карло Чампи. През 2007 г. в Париж ще бъде представена изложбата "Траките. Енигматичните съкровища на България."

В Ню Йорк бе открит Български културен център, създаден с дарения на американски почитатели на българската култура и на живеещи там българи. Ще бъде открита и българска библиотека. В сградата на консулството ни се помещава единственият български детски хор в САЩ, който репетира под ръководството на световноизвестната българска оперна певица Стефка Евстатијева.

Телевизия "Евроюз" покани фолкзвездата Рени за гост в предаването си "Европейците". Рени е първата българска певица поканена в предаването, защото отговаря на критериите за участие: да пее в най-популярния жанр и да прави стойностна музика. Предаването включва интервю с Рени и най-добрите ѝ хитове.

Българският виртуоз от английската кралска опера "Ковънт Гардън" Васко Василев изнася през май поредица концерти в Плевен, София, Варна и Смолян. В един от концертите му участва и Лили Иванова с песента си "Осъдени души".

"Салонът на изкуствата" в София започна с изложбата на български икони в деня на светите братя Кирил и Методий.

Той включва още Пролетен панаир на книгата, Фестивал на поезията "Лирика 2005", изложбите "10 европейски художници в България" и "10 български художници от България", както и новия международен проект с участието на Васко Василев и приятели - фестивалът "Джаз плюс".

Варненската опера

Фестивалът "Джаз плюс" се откри през май в София с танц на пеперудите, вдъхновен от филма на 30-годишния режисьор и сценарист Андрей Паунов. С този филм Паунов спечели "Сребърен вълк" в Международния фестивал за документално кино в Амстердам. Филмът разказва за историята на психиатъра Георги Лулчев, лекар в Дома за възрастни с умствена изостаналост.

В Салона ще вземе участие и световноизвестният тенор **Хосе Карерас**. Негова сценична партньорка в София е българското сопрано Цветелина Малезжанска. Хосе Карерас ще пее и в спектакъла на Варненската опера "Аида".

Синът на регелегендата Боб Марли – Джулиан участва в първия грандиозен регеконцерт през юни в рамките на "Салона на изкуствата". **Джулиан Марли** записва на 5-годишна възраст първата си песен-кавър на бащиния му хит Slave Driver. Своя 30-годишен юбилей Джулиан ще празнува в София.

В рамките на Салона са предвидени още дни на испанското и иберо-американското кино, детският фестивал „Нови съзвездия“, медийният „Осмата лира“, фестивалът на ромската култура и "Театър в куфар".

"Най-дългото хоро на света" се изви от 11 000 българи на площад "Александър Невски" през третия ден на великденските празници. То се игра под звуците на клари-

нета на Иво Папазов-Ибряма и продължи повече от половин час. Хоровод беше председателят на Народното събрание Борислав Великов. По предварителни данни с внушителния брой на танцьорите ще влезем в рекордите на Гинес.

Юлия Кръстева - известната психоаналитичка и феминистка от български произход - посети през май България с екип на европейския тв канал "Арте", който снима филм за нея. Кръстева подчерта, че трябва да се прави пропаганда на българската култура, защото никой на Запад не знае, че България е държава на книжовността. Затова е дошла с телевизионния екип точно на 24 май, за да бъде филмиран и нашият уникален празник на просветата и културата, както и реалистичните фрески от Боянската църква от 1259 г., каквито няма никъде на Запад.

Кръстева ще представи в София новия си роман "Убийство във Византия", който е "среща между "тях", които живеят в Западна Европа и "нас", хората (...), обединени под името Източна Европа".

14-то издание на Друмевите театрални празници "Нова българска драма", посветено на 150 та година от началото на българския театър, се състоя през май в Шумен. За първи път бяха представени най-новите български постановки в 3 програми. Фестивалът е единственият в България форум, в който се включени авторски прочити на непоставени пиеси.

Седмата международна писателска среща "София 2005" се проведе в края на май под мотото "Силата и слабостта на думите - 60 години след последната война". Срещата е организирана от Съюза на писателите и беше под патронажа на президента Георги Първанов. В нея участваха писатели от 17 страни.

Най-успешното предаване "Всека неделя" бе спряно от БНТ поради изтекъл срок на годност. Възобновяването си през 2002 г. "Всека неделя" дължи на подкрепата на Симеон Сакскобургготски. Директорката на БНТ Уляна Пръмова не поднови автоматично договора на Кеворк Кеворкян, макар че според актуалното обществено мнение "Всека неделя" е най-гледаното българско предаване, а Кеворк Кеворкян е считан за авторитетен телевизионен водещ.

СВЕТЪТ НА РЕКОРДИТЕ

ВИЧКА ГАНЧЕВА

Рекорд е постижение или просто факт, който със съдържанието си надминава или превишава всички известни нему подобни. Представлява максималната граница на същото постигнато до момента и е измеримо. Най-старият известен рекорд на света е този на св. Симеон, който като монах от сектата на стилитите към края на 6 век живял цели 45 години на върха на една каменна колона в Сирия.

КНИГАТА НА РЕКОРДИТЕ "ГИНЕС"

В началото била бирата. С нея г-н Артур Гинес имал между другото и професионални отношения. Преди да се появи на света известната книга на рекордите с неговото име в заглавието, г-н Гинес бил известен преди всичко като собственик на бирени фабрики в Ирландия и Британия. Неговата бирена кариера започнала в 1759 г. с основаването на първата бирена фабрика в Дъблин. В Лондон Гинес основал две нови бирени фабрики, които първи произвеждали прословутата черна бира. Тя се продавала и като първа в наливно състояние по ресторантите. Във фирмата "Гинес" работил като генерален директор Хю Бивър, страстен ловец и носител на идеята на книгата на рекордите. Един ден през ноември 1951 г., на чашка, започнал спор коя е най-бързо летящата ловна птица в Европа. До консенсус не се стигнало. Не се намерила и литература, която обосновава да даде отговор на въпроса коя е най-бързата птица, както и на безбройните въпроси кое, какво, кой, кога и т. н. е **най**. Г-н Хю Бивър предложил да се създаде и да се издаде книга със справки и информации относно всичко, което е **най**.

По този повод агентурата на лондонските близначки Норис и Роз Мак Виртер се наела със задачата да изработи списък на всичко, което е **най**. Така на 27.8.1955 г. с финансовата подкрепа на Гинес излиза за първи път книгата на рекордите "Гинес". Тя изпълнила очакванията на целия екип, който я подготвял, а преди Коледа същата година била най-продаваният продукт в цяла Англия. Следвало американско и френско издание на книгата на "Гинес". Постепенно започнала да се превежда на всички световни езици. До днес са направени 77 превода, а търговците в бранша сравняват броя на продадените екземпляри с връх Еверест.

КНИГАТА НА ЧЕШКИТЕ РЕКОРДИ

В Чехия от 1989 г. съществува агентурата "Добър ден", която се занимава с регистрирането и описването на всички рекорди, реализирани на територията на страната. Между тях има и такива, които са единствени по рода си в целия свят. Към тях могат да се причислят постиженията на Хонза Скорковски като футболен жонгльор и дрибълор, на Радойца Миличевич в областта на палиграфията (за един час изряза 215 портрета), както и безпрецедентното постижение – подвижната дървена кукла Пинокио на българина Павел Харапов.

НАЙ-ГОЛЕМИЯТ ПИНОКИО НА СВЕТА ОБИТАВА АТЕЛИЕТО НА ПАВЕЛ ХАРАПОВ В ПРАГА

На 19.12.2004 г. се записа суверенно в чешката книга на рекордите и най-големият Пинокио. Издялан от липово дърво и поставен в дървена конструкция с размери 275 x 225 см., с помощта на педали и задвижващи устройства, старият италиански безделник повече не мързелува. Благодарение на своя нов български баща е вече

адаптиран към пазарната икономика и модерното време. Пинокио не само че може да се движи, но и рисува. Висок е 215 см. и тежи около 60 кг. Има подвижни стави и нос, а забележи ли красив обект, обръща главата си към него, фиксира погледа си и в захлас отваря и затваря очите си, за да може няколко мига по-късно да пресъздаде образа му върху лист хартия.

Г-н Харапов, съзнавал ли сте, че идеята за Пинокио и нейната реализация са уникални?

Никога не ми е минавало през ум, че ще мога да измисля и да реализирам нещо, от което толкова хора се интересуват. Не че рекордите не са ме интересували, но аз съмият никога не съм се стремил към подобно нещо. С Пинокио се захванах заради дъщеря ми. Като малка най-много обичаше неговите истории, така че не знам точно колко пъти съм ѝ ги прочел. Тъй като в последно време дървените кукли много ме привличат, издялал съм доста на брой. Идеята за Пинокио, струва ми се, дойде по реда си. И защото всяка моя кукла нещо прави, не беше възможно и тази, последната, да се отличава. При Пинокио обаче знаех предварително, че ще рисува. Затова най-напред трябваше да уточня чисто конструкторски положения, свързани с движенията. За съжаление, трябваше да му съкратя височината. Бях го планирал три метра. В процеса на работата се оказало, че за планираните размери ателието ми е прекалено малко и тясно. Но че правя нещо, което е уникално – не, съвсем не съм мислил за това. Просто съм следвал инспирацията, която съм имал.

Как възникват Вашите кукли?

Куклата е като човек. Има си свой характер и биография. Колкото хора на света, толкова и кукли. Начинът, по който един човек ви привлича или заинтересува, може да се пренесе върху дървото. Съдържанието може да се превъплъти в кукла или в друг предмет.

Къде по света още има Ваши кукли?

Наистина не знам. Знам със сигурност за Лансерот. В Холивуд имам един дървен барабанист – един американски режисьор го забеляза в ателието ми и веднага го купи за филма, който проектира. В Америка имам още две кукли. В Холандия и в Испания – също. През есента тази година съм поканен на Кукления фестивал в Сантяго де Компостела, където ще представя две-три мои нови творения. ■

Я.Балвин, Бр. Кубешова, Бр. Каранович и Я. Особа при откриването на изложбата на Бранимир Каранович в Прага

СРЪБСКОТО МАЛЦИНСТВО

БРАНКА КУБЕШОВА

Сърбите са от новообособените малцинства на територията на Чешката република. Много сръбски студенти учат тук във висшите учебни заведения в продължение на повече от 200 години, като някои от тях свързват съдбата си завинаги с Чехия и са “основоположниците” на сръбската общност тук.

По време на братоубийствената война през 90-те години на миналото столетие сърбите масово напускат родината си, като емигрират предимно в Западна Европа. Някои от тях се установяват в Чехия временно, други започват да възприемат страната като своя втора родина, придобиват постоянно местожителство или стават чешки граждани. Трагичните събития от последното десетилетие на 20 век и фактическото разпадане на Югославия е причина за емиграцията не само на отделни граждани, но и на цели сръбски семейства – от най-старото до най-младото поколение. Това дава основание през последните години да се говори за обособяването на сръбско малцинство на територията на Чешката република.

Според последното преброяване на населението през 2001 г. 1805 души декларират сръбска принадлежност. Трябва да се има предвид, че много други не са признали своята народност, а редица от тях смятат себе си за югославяни. Предполага се, че по чешките земи има много повече сърби.

Сърбите живеят по цялата територия на Чешката република, като са концентрирани предимно в големите градове – Прага, Бърно, Острава, Либерец, Мост и др. Преобладават смесените бракове. Сръбското малцинство в Чехия е обединено в сдружение “Св.Сава”. Членската маса е възрастово и професионално разнородна. Представител на сърбите в комисиите за малцинствата към пражкото кметство и към правителството на Чешката република е председателката на сдружение “Св.Сава” Бранка Кубешова. Сдружение “Св.Сава” се стреми към запазване идентичността, езика, културата и традициите на сръбската общност и поддържане на културните връзки между сръбския и чешкия народ. С тази цел организира редица лекции,

изложби, театрални, филмови и общообразователни акции, както и курсове по чешки и по сръбски език.

Сдружението е инициатор и реализатор на първите Дни на сръбската култура, проведени под патронажа на министъра на културата Павел Достал. Тази година с финансовата подкрепа на Министерството на културата започва издаването на списание “Сръбско слово”.

Също като при повечето малцинства и сръбското има проблеми с материалната база. Сдружението няма клуб, липсва му библиотека и място за периодични срещи. Една от основните задачи е изграждането на малък културно-просветен център за сръбската общност тук. Трябва да се подчертае, че контактите с българското и с останалите малцинства ни помагат да преодолеем заедно препятствията и да решаваме проблемите, които стоят пред нас. ■

Българистика като лотария

Разговор с редакторката Ивана Скалова

СИЛВИЕ ВАЙСКЕБРОВА

Ивана Скалова (1971) се дипломира през 2003 г. със специалностите “История и българистика” във Философския факултет на Карловия Университет в Прага. В момента работи в Държавния областен архив в Прага. През 2001 г. основава списание “*Na východ od Aše*” и като главна редактор-ка доведе тази година списанието под съкратеното заглавие “*Navýchod*” (www.navychod.cz) към петгодишнината му.

Ивана, кога посети за пръв път България?
Мисля, че беше през 1997 г. Бях първи курс студентка по българистика.

Как избра тази специалност?

Това беше голяма случайност. Исках да следвам история, но да успееш в приемния изпит само с история е много трудно, всички знаят, че в комбинация от две специалности е много по-лесно. И така просто избрах от списъка специалност, за която предполагах, че конкуренцията няма да е голяма.

Какъв беше пътят към “*Navýchod*”?

Имаше различни поводи. Разбира се, огромната липса на информация за страните на изток от нашата граница беше и остава наистина повод, но исках повече. Желаях списанието да бъде трибуна за представяне и да дава възможност всеки да се пробва като научен работник.

Тази година ще празнувате петгодишнина. Как всъщност започнахте?

Написах обява, че търся желаещи да правят списание. Обадиха ми се трима души. Започнахме да събираме информации и да пишем статии. Отначало списанието беше само няколко листа, които ксерокопиряхме и безплатно оставяхме за свободна употреба. Интерес наистина имаше, тъй като 200-те броя всеки път изчезваха. Студентите постепенно взеха участие. И това ни даде голяма мотивация.

По-късно списанието започна да излиза печатно и от 2002 г. имате и интернет страница. Как успявате да съберете средства за издаването?

Това се оказа голям проблем.

Благодарение на широкия ни географски и тематичен диапазон не успяваме да се

Ивана Скалова

вместим в конкретна грантова област, така че не можем да получим никакъв грант. Би трябвало да си променим концепцията, но тя е дадена. Страните, за които пишем, имат много различия, но едно е общо, единен исторически опит, който представява 40 години комунизъм и това ги сближава. От друга страна това са различни страни и ние се опитваме да обхванем тяхната многообразност.

Как се промени списанието в течение на изминалите пет години?

Списанието се промени значително. Опитваме се да постигнем доста висок стандарт в съдържанието и в графиката. Научните работници причисляват към публицистичната си дейност статиите, отпечатани в *Navýchod*. Списанието функционира. Имаме свои читатели и редовни абонати, имаме позитивни отзиви. Цели пет години се намират хора, които макар и без хонорар, имат желание да споделят знанията си с читателите ни - само това е голям успех! Що се отнася до редакцията ни, останахме само двама души, защото тази работа изисква огромен ангажимент и много всеотдайност. Забележи, двама души в свободното си време осъществяват живота

на списанието: редакционна работа, дистрибуция, реклама, ангажиране на нови автори.

Казваш, че имате позитивни отзиви, срещате ли се и с обратни явления?

Има и прояви на завист и недоброежелателност, но имаме и доста, които ни подкрепят и ни дават знак, че това, което правим, има смисъл.

Как се реализира в списанието българистичната ти специалност?

Българистиката не заема по-предно място в списанието. Разбира се, че подкрепям българистичната тематика, но всичко зависи от авторите, желаещи да пишат. Имаме например статии за Перперикон, Георги Марков, за българите-мохамедани, за българския студентски жаргон и др. Публикувахме интервю с Укеда, информирахме за превод на разкази на Георги Господинов и за актуални политически събития в България. Но, вярно е и това, че личните ми интереси не се ограничават само с България. Посредством *Navýchod* съм очарована от многообразието и богатството на култури и места, привличащи интереса ми. Чувствам болезнена невъзможност за поемане на цялата тази разнообразност. От друга страна, това че говоря български език, ми позволява да се чувствам по-близка с България и от професионална гледна точка бих искала да си изкарвам пари с тази специалност. За съжаление, засега това е абсурд. Но в края на краищата се чувствам повече българист отколкото историк.

И накъде са насочени амбициите ти в бъдеще?

Аз си мечтая за *Navýchod* като професионално списание. Шансове има, засега няма списание, което да се препокрива с нашите насоки. Мисля, че Чехия като страна-членка на ЕУ би могла да използва своя кредит и влияние във страните на изток, за да помогне със своя опит в тази посока. С факта, че пишем за тези страни и събития, същевременно действваме срещу проявите на ксенофобия и пренебрежение към тези държави. Мястото в западната цивилизация осигурихме, време е да обърнем поглед към изтока. ■

БЪЛГАРСКИЯТ БИСМАРК И СЛЕДОСВОБОЖДЕНСКОТО НИ ОБЩЕСТВО

(110 години от смъртта на Стефан Стамболов)

АНГЕЛ ЦУРАКОВ

Лятото на 1879 година. Възкачвайки се на българския престол, княз Александър I Батенберг се сблъсква с огромните проблеми на младата буржоазна държава. България е разкъсана от Берлинския конгрес на шест части и търси помощта на Великите сили. Разделянето на обществото на русофили и русофоби подкова националното единство и става предпоставка за братоубийствени схватки и национално предателство.

След успешното обединение на Княжество България и Източна Румелия руската дипломация се стреми да изгони княз Батенберг. На 9 август 1886 г. в България е извършен военен преврат и княз Александър I Батенберг е принуден да абдикира. Тогавашният председател на Народното събрание Стефан Стамболов оглавява контрапреврат, но абдикацията на княз Батенберг е неминуема. Стамболов става регент на Княжество България и основава Народнолибералната партия.

Агресивността на руската дипломация и твърдата политика на защитата на националните интереси от Регентството довеждат до русофилски бунтове и до скъсване на дипломатическите отношения между

двете държави – 6 ноември 1886 г. Четири месеца по-късно регентите осуетяват контрапреврата, организиран от офицери русофили. За да се преодолее политическата криза Великото народно събрание избира (без съгласието на Русия) княз Фердинанд Сакс Кобург Готски за български владетел. Главен инициатор за избирането му е Стамболов.

В периода 1887-1894 г. Стефан Стамболов става министър-председател и министър на вътрешните работи. При управлението на Стамболов Княжество България се ползва с висок международен авторитет, рязко се засилват позициите ѝ в Македония и Одринска Тракия, влизат в сила редица закони, осигуряващи вътрешната стабилност и бързото икономическо развитие на страната. Голямата власт, съсредоточена в ръцете му и желанието на княз Фердинанд и русофилите да подобрят отношенията с Русия, създават срещу бившия хъш мощна опозиция. Падането на Стамболов от власт и убийството му в София през юли 1895 година е една от последните стъпки към пълното разцепление и обезличаване на младата българска буржоазия. Разпокъсана на множество партии, кланяща се на различни господари, тя превръща политическия живот в зловеща драма, изпепелила елита на нацията. ■

Стефан Николов Стамболов

31 януари 1854 г. - роден в Търново.

1870-1872 г. - учи в Търново и в Духовната семинария в Одеса. Отстранен от семинарията заради връзки с руските революционери. Участва в БРЦК в Букурещ.

1873-1874 г. - завръща се в Търново. Делегат на Търновски революционен окръг на Общото събрание на БРЦК в Букурещ.

1875 г. - апостол през Старозагорското въстание. След разгрома му емигрира в Румъния.

1876-1877 г. - участва в работата на Гюргевския революционен комитет. Определен за главен апостол на Търновски революционен окръг. Секретар на военния пратеник на Славянския комитет по време на Освободителната война.

1878-1881 г. - адвокат в Търново. Участва в борбата против решенията на Берлинския конгрес. Деец на Либералната партия. Участва в Учредителното народно събрание. Подпредседател на Второто обикновено народно събрание.

1884-1886 г. - подпредседател и председател на Четвъртото обикновено народно събрание. Доброволец през Сръбско-българската война. Оглавява контрапреврата за връщането на княз Батенберг на българския престол.

1886-1887 г. - регент на Княжество България. Един от инициаторите за избирането на княз Фердинанд за български владетел. Основава Народнолибералната партия.

1887-1894 г. - министър-председател и министър на вътрешните работи, управляващ Министерството на народното просвещение и Министерството на външните дела и изповеданията.

18 май 1894 г. – правителството на Стамболов пада от власт.

24 август 1894 г. - подведен е под съдебна отговорност за обида на княза в германския печат.

септември 1894 г. - имуществото му е поставено под запор. Обвинен е в злоупотреби с държавни средства и любовни афери, както и в убийството на министър Белчев (заради жена му, в която Стамболов бил влюбен).

Юли 1895 г. - вечерта на 3 юли Стамболов е смъртно ранен от трима въоръжени мъже на ул. "Раковски" и умира на 5 юли. Убийците му са освободени "поради липса на доказателства".

Дори процесията по погребението на Стамболов става обект на нападение от политическите му противници. Двадесет години по-късно са разкрити документи, които доказват, че водеща роля в заговора срещу Стамболов е имал Александър Люцканов, един от лидерите на Прогресивнолибералната партия. След построяване на мавзолея на Стамболов политическите му противници правят опит да го взривят. Реконструкция на паметника е извършена едва в края на 80-те и началото на 90-те години на XX век, когато се прави и реална оценка за живота и делото на бившия революционер и държавник.

НА ЕНЬОВДЕН СЛЪНЦЕТО “СЕ ОБРЪЩА ДО ТРИ ПЪТИ”

В първия летен месец на годината – юни – в българския обреден календар са отбелязани два големи празници: 24 юни – Еньовден и 29 юни – Петровден. Тази година на 9 юни се отбелязва и Спасовден.

9 ЮНИ, СПАСОВДЕН

Според народните вярвания на този ден Господ прибира душите на всички покойници, които е пушал на свобода сред хората на Велики четвъртък. Затова жените отиват рано на гробищата, раздават варено жито и хляб за своите мъртви и разстилат орехови листа върху гробовете им. Така вярват, че им правят сянка на “оня свят”. Има поверие, че на Спасовден болните могат да се излекуват, ако преспят на поляна, където расте билката росен. Води ги техен близък, който се уважава като “побратим” или “посестрима” на болния. Тази народна практика е описана великолепно от Елин Пелин в разказа му “Спасова могила”. В някои крайща на България фолклорната обредност на Спасовден включва и обикаляне на полето с молба за дъжд от момите и ергените, както и забрана на всякакви дейности, които наподобяват звука на гръмотевиците и на градушката.

24 ЮНИ, ЕНЬОВДЕН

В ранното утро на 24 юни всички излизат по високите поляни, за да видят как слънцето “се обръща до три пъти” в реката или морето, а който успее да се “изкъпе” в росата, ще бъде здрав през цялата година. Вярвало се, че след този ден св. Еньо си обличал девет кожата и тръгвал да моли Бог да доведе зимата. Жените берат цветя и билки, правят от тях голям венец и се

провират през него заедно с децата за здраве. В Южна България на този ден се изпълнява обичаят Еньова буля. Всички девойки в предбрачна възраст, надели от вечерта “мълчана вода”, т.е. налята мълчешком, накичени с набраните преди изгрев билки, обличат малко момиченце-сираче в невестински дрехи, забраждат го с червено було и го носят поред на раменете си около селото, като пеят специални за празника песни. Спират се на всеки кръстопът, за да изпълнят песента си за здраве и берекет, обхождат мерата и нивите. Играят и предназначено за случая хоро, преди да влязат в селото. Хорото е спокойно, с бавна и тържествена мелодия. Девойките завършват обиколката си в определена къща, където ще стане гадаенето и където всяка ще пусне своя знак – китка или пръстен. Момиченцето, наречено “Еньова буля”, бърка в котлето и вади “късметчетата”. Действието е съпроводено с припявания, които предричат за какъв ерген ще се омъжи момата. Песните имат весели, живи мелодии, а текстът е със символично значение.

29 ЮНИ, ПЕТРОВДЕН

Българите вярват, че светците Петър и Павел са братя близнаци. Техният празник се предшества от двуседмичен пост. На Петровден, по стар народен обичай, във всеки дом се коли най-младото пиле – “петровско пиле”. Обикновено жените раздават част от него заедно с ябълки-петровки в чест на светеца. Вярва се, че св. Петър е райски ключар и пазител на райската градина, а неговият брат – св. Павел – е повелител на небесния огън и природните стихии. Ако някой работи на празника, св. Павел пуска светкавици

и запалва снопите на нивата. Легенда разказва, че св. Петър като видял как хората жънат на полето сам грабнал сърпа да им помогне. Традицията повелява петровската трапеза да е със заклано на къщния праг (името Петър означава камък) за здраве и сила пиле и с първите ябълки, наречени в чест на празника “петровки”.

ПЕПЕРУДА

Това е обичай, който няма точно фиксирана дата. Прави се обикновено през “петровия месец”, щом времето се засуши. В него участват само девойки, около двадесетина, облечени обикновено само с ризи и с много зеленина, т.е. клонки от бяз, бръшлян или върба, които се спускат от препаските им. За пеперуда се избира малко момиче, сираче или последно дете в многолюдно семейство, което също се обкичва със зеленина. Пеперудата тръгва по къщите от “малък обяд” до “икиндия” и никога не закъснява до залез слънце. Когато влязат в нечий двор, девойките запяват: Пеперуда лята, през поле се мята и се Богу моли: “Дай, Божне ле, дъждец, ситен берекетец, / да се роди жито и класна ръжчица, / да ми меси мама ситен, питен кравай. / Дай, Божне ле, дъждец, ситен берекетец!”

Пеперудата подскача, маха с ръце и се върти в кръг. Стопанката изнася от къщата котле с вода, в която е капнала няколко капки вино, излива я върху танцуващата пеперуда, а тя пръска всички за здраве, дъжд и плодородие. За благодарност към пеперудата, за която се вярва, че е носителка на доброто, стопанката подарява на момичетата пълно сито с бяло брашно, масло, сирене, яйца, а пеперудата дарява с дребни пари, накит или дреха. На излизане от къщата, стопанката търкулва празното сито и по него се гадае дали следващата година ще е сита или гладна... ■

Материалите подготви: **Лора Владимирова**

Еньова буля

Пеперуда

НАШИТЕ ДЕЦА

В миналогодишното издание на литературния конкурс “Стефан Дечев” за деца и юноши от българските общности по света участие взеха 167 български деца.

Литературният конкурс се провежда за осми път и е дело на Държавната агенция за българите в чужбина към Министерския съвет на Република България.

С удоволствие споделяме, че между отличените деца от Чехия са Мария Боровичкова от Неделното българско училище и Светлана Димитрова от СОУ “Д-Р Петър Берон” в Прага. Илона Давидова от Неделното училище в Прага получи поощрение.

На читателите на списание “Българи” предлагаме отличеното съчинение на **МАРИЯ БОРОВИЧКОВА**, 16-годишна от Прага.

КАК ЩЕ ИЗГЛЕЖДА БЪЛГАРИЯ СЛЕД 10 ГОДИНИ

МАРИЯ БОРОВИЧКОВА

След 10 години ще бъде 2014 година. Малките бебета, които се раждат сега, ще бъдат десетгодишни момчета и момичета. Тазгодишните построени нови сгради, които ухаят на пресен дъбов и боров материал и грезат от чистота, навярно ще трябва да се реконструират, защото непрекъснатото влошаване на околната среда и въздухът имат негативно влияние върху фасадите. Навярно най-послед ще бъдат обявени лекарствата, така необходими за неизлечими болести, като СПИН, например..

След 10 години България ще е в Европейския съюз. Навярно. Ако българите до това време не измрат.

Неотдавна в училищния атлас на Европа вниманието ми привлякоха две диаграми:

раждане и смъртност на населението в различните държави в промили. Диаграмата на България, свързана със смъртността, няколко пъти превишава тази на раждаемостта.

Страшно е!

Нима българите за броени години ще бъдат забравени по подобие на многото изчезнали индиански племена?! Но... аз съм оптимистка! Българската чаша на безсмъртието виждам полупълна, в никакъв случай не полупразна. Народ с такъв огромен потенциал за успех, съхранен в прекрасна природа и уникална култура, има шанс в днешния свят.

Чарлс Киндслей е казал: “Притежава всички богатства за живота, освен богатството да ги използва”.

Не знам какво точно е мислил Киндслей, пишейки тази фраза, но си мисля, че тя важи и за България.

Не знам защо е такава беда и мизерия, когато има всичко – прекрасни планини и море, великолепни изгледи като от Прованс, уестерн каньони, селца с колониална архитектура...

А и хората са с такава богата култура, обичаи, религия!

Това са тези горди и достойни българи. Вярвам, че... с Божия помощ на челни постове ще застанат силни и справедливи политици и държавници, които няма да ръководят страната под опиянението на силата и корупцията.

Не зная, може би съм наивна, но моето предложение е много просто: дайте на хората работа – много работа и за дълго време. Накарайте ги да я вършат с радост и качествено. Навярно бих им предложила добри заплати. Също бих направила мощна и позитивна реклама за България в чужбина.

10 години е достатъчно дълго време да се създадат проблеми, но и много кратко време за тяхното решение.

...Бог да благослови България! ■

Очаквайте в следващия брой:

Братята Шкорпил – основоположници на българската археология

Горан Брегович – разговор с известния композитор

Българската диаспора по света

Жул Паскен – профил на художника

Петя Бъркалова – една бохемистка и българистка

МЛАДИ БЪЛГАРСКИ ТАЛАНТИ

Сдружение “Възраждане” организира за втори път в Прага концерт “**Млади български таланти в Чехия**”. Концертът ще се проведе на **12 юни 2005 г. в 19,00** във Фоерстова зала. Участват: Христина Йорданова, Величко Лозанов, Филип Зайков и други.

Адрес: Foerstova síň, Pštrossova 17, Praha 1

Българя, брой 2, 2005

Издание на българското малцинство в Чешката република

Издател: сдружение “Възраждане”, Americká 28, 120 00 Praha 2

Излиза с подкрепата на Министерството на културата на Чешката република

Регистрационен номер в Министерството на културата: E 13282

Адрес на редакцията: Novákových 8, 180 00 Praha 8

Тел: 777 196 322, факс: 261 226 694, e-mail: balgari@atlas.cz

Директор на изданието:

Мария Захаријева

Редактори: Лора Владимирова, Стела Давидова, Иван Иванов

Редакционна колегия:

Боряна Донева, Стоян Генчев, Мария Захаријева

Дизайн: Михал Хусак

Година 4, брой 2/2005

BALGARI

Periodikum bulharské menšiny v České republice

Časopis je vydáván s finanční podporou Ministerstva kultury České republiky

КАМБАНА

БЪЛГАРСКИ СПЕЦИАЛИТЕТИ

бюрек баклава баница

Точени кори

Ползвайте
10%
намаление

PIZZA GROSSO

PIZZA SIDRO

БЪЛГАРСКИ СПЕЦИАЛИТЕТИ

бюрек баклава баница

Точени кори

**Ползвайте
10%
намаление**

Добре дошли в нашите магазини!

PIZZAGROSSO

PIZZASIDRO

BANICA KAMBANA spol. s.r.o. provozovna PIZZAGROSSO,
podchod Muzeum/Vinohradská

BANICA KAMBANA spol. s.r.o. provozovna PIZZASIDRO,
OD Kotva, Náměstí Republiky, Praha 1